

AUDIT JELENTÉS

a Zöld Beruházási Rendszer pályázati és támogatási-döntési folyamata megfelelőségének, az alprogramok szén-dioxid csökkentés számításának, a ZBR pénzügyi, elszámolási rendszerének, valamint az egyes alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának vizsgálata tárgyában

az

**Energia Központ
Energiahatékonysági, Környezetvédelmi és
Energia Információs Ügynökség Nonprofit Kft.**

1134 Budapest, Váci út 45. A. épület, VI. emelet

részére

Budapest, 2011. április 23.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	3
1.1. Előzmények	3
1.2. A projekt bemutatása	3
1.2.1. A projekt megnevezése.....	3
1.2.2. A projekt célja.....	3
1.2.3. A projekt fázisai.....	4
2. A felülvizsgálatok tapasztalatai.....	11
2.1. Pályázati és támogatási-döntési folyamat megfelelőségének vizsgálata.....	11
2.1.1. A ZBR-re vonatkozó hatályos jogszabályoknak való megfelelés.....	11
2.1.2. A pályázati módszertannak és dokumentációnak való megfelelés.....	21
2.2. A kvótaszerződésekből származó bevételek pénzügyi, elszámolási rendszerének auditálása.....	22
2.3. A ZBR alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának auditálása	24
2.3.1. ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram	24
2.3.2. ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram	30
2.3.3. ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcsere Alprogram	34
2.3.4. ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram.....	38
2.4. A ZBR alprogramok szén-dioxid kibocsátás csökkentésének auditálása	40
2.4.1. ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. üteme.....	40
2.4.2. ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. üteme.....	44
2.4.3. ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram	47
2.4.4. ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcsere Alprogram	50
2.4.5. ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram.....	59
3. Átfogó megállapítások.....	63
4. Javaslatok.....	64
4.1. Javaslatok a pályázatkezelő szervezetek monitoring – helyszíni ellenőrzés – rendszerének kialakítására	64
4.1.1. Szakmai javaslatok a szén-dioxid kibocsátás csökkentés monitorozási rendszerének fejlesztésére	66
4.2. Javaslatok a későbbi auditálási rendszer kialakítására.....	72
5. Mellékletek	73

1. Bevezetés

1.1. Előzmények

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény (a továbbiakban: Éhvt.) 10. §-a alapján a nemzetközi kibocsátás-kereskedelem keretében a környezetvédelmi és vízügyi miniszter a Magyar Állam nevében kiotói egységeket értékesíthet és vehet a törvény céljának hatékonyabb elérése céljából.

A Magyar Köztársaság kiotói egységek értékesítésére kötött adásvételi szerződéseiben vállalásként szerepel a bevételi források Zöld Beruházási Rendszer (a továbbiakban ZBR) keretében – további üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentést eredményező „zöldítési” programokon keresztül – történő felhasználása.

A kvótaszerződések, a Zöld Beruházási Rendszer működtetésének, felhasználási jogcímeinek, nyilvántartásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 10/2009. (VII.17.) KvVM utasítás, illetve az azt 2011. március 29-én felváltó 18/2011. (III.29.) NFM utasítás alapján a ZBR felhasználásáról éves audit jelentésnek kell készülnie, nemzetközileg elismert audit cég bevonásával.

Az Energia Központ NKft. meghívásos eljárást írt ki a 2010. évi tevékenység auditálásának lefolytatására, valamint az audit jelentés elkészítésére. A projekt megvalósítására kiírt pályázatot a TÜV Rheinland InterCert Kft. nyerte meg.

1.2. A projekt bemutatása

1.2.1. A projekt megnevezése

A Zöld Beruházási Rendszerre vonatkozó auditálás módszertanának kidolgozása, a 2010. évet érintő audit tevékenységek végrehajtása és jelentés készítése.

1.2.2. A projekt célja

A projekt célja a pályázati és támogatási-döntési folyamat megfelelőségének vizsgálata, az egyes alprogramok vonatkozásában a széndioxid csökkentés számításának, a kvótaszerződésekből származó bevételek pénzügyi, elszámolási rendszerének, valamint az egyes ZBR alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának auditálása tekintetében módszertan kidolgozása és annak végrehajtása.

1.2.3. A projekt fázisai

- A. Jogszabályi környezet megismerése, dokumentumvizsgálat
- B. Egységes ellenőrzési, auditálási szempontrendszer kialakítása (kérdéslisták) az egyes alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának vizsgálatára
- C. Pályázati és támogatási-döntési folyamat megfelelőségének vizsgálata
- D. A ZBR alprogramok szén-dioxid kibocsátás csökkentés számításának auditálása
- E. A kvótaszerződésekből származó bevételek pénzügyi, elszámolási rendszerének auditálása
- F. A ZBR alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának auditálása
- G. Audit jelentés elkészítése, javaslatétel alprogramonként a pályázatkezelő szervezetek monitoring – helyszíni ellenőrzés – rendszerére, valamint a későbbi auditálási rendszer kialakítására

A projekt végrehajtása a fenti, egymásra épülő munkafázisok megvalósításával történt meg.

A. Jogszabályi környezet megismerése, dokumentumvizsgálat

A közreműködő szakértők megismerték a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit és elvégezték a megrendelő által átadott dokumentumok vizsgálatát.

Az alábbi jogszabályok és dokumentumok képezték a vizsgálat tárgyát:

- 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet a lakáscélú állami támogatásokról
- 217/1998. (XII.30.) Korm. rendelet az államháztartás működési rendjéről
- 292/2009. (XII.19.) Korm. rendelet az államháztartás működési rendjéről
- 312/2006. (XII.23.) Korm. rendelet a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalról
- 7/2006. (V.24) TNM rendelet az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról
- 1992. évi XXXVIII. tv. az államháztartásról
- 2003. évi CXXXIII. tv. a társasházról
- 2004. évi CXV. tv. a lakásszövetkezetekről
- 2003. évi CXXIX. tv. a közbeszerzésekről
- 1959. évi IV. tv. a Polgári Törvénykönyvről
- 2005. évi XVIII. tv. a távhőszolgáltatásról
- 1997. évi LVIII. tv. az épített környezet alakításáról és védelméről
- 290/2007. (X.31.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről, az építési naplóról és a kivitelezési dokumentáció tartalmáról
- 244/2006. (XII.5.) Korm. rendelet az építési műszaki ellenőri, valamint a felelős műszaki vezetői szakmagyakorlási jogosultság részletes szabályairól

- 104/2006. (IV.28.) Korm. rendelet a településtervezési és az építészeti-műszaki tervezési, valamint az építésügyi műszaki szakértői jogosultság szabályairól
- 3/2003. (I.25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól
- 189/1998 (XI.23.) Korm. rendelet a központi fűtésről és melegvíz szolgáltatásról
- 1107/1999. (X.8) Korm. határozat a 2010-ig terjedő energiahatékonyság-növelési stratégiáról
- 162/2004 (V.21.) Korm. rendelet az építési beruházások közbeszerzéssel kapcsolatos részletes szabályairól
- 79/2007. (IV.24.) Korm. rendelet a tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól
- 323/2007. (XII.11.) Korm. rendelet az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény végrehajtásának egyes szabályairól
- 121/2009. (VI.11.) Korm. rendelet az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 323/2007. (XII.11.) Korm. rendelet módosításáról
- 10/2009. (VII.17.) KvVM utasítás a Zöld Beruházási Rendszer működtetésének, felhasználási jogcímeinek, nyilvántartásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
- ZBR forrás allokációs táblák
- ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram átadott dokumentumai:
  - Pályázati kiírás és mellékletei
  - Pályázati útmutató és mellékletei
  - Pályázati útmutató segédlet
  - Adatlap kitöltési segédlet
  - Támogatási szerződés minta és mellékletei
  - Együttműködési Megállapodás a KvVM és az ÖM között a Zöld Beruházási Rendszer keretében a „Klímabarát Otthon Panel Alprogram” végrehajtásáról
  - Az LFP-2008-LA-2 / ZBR-PANEL-08 jelű pályázatok helyszíni ellenőrzés rendjének szabályzata
  - Az Állami Támogatású Bérlet Program, a Lakóépületek és Környezetük Felújításának Támogatása és a Lakbértámogatás és a Klímabarát Otthon Panel Alprogram fejezeti kezelésű előirányzatok Előirányzat felhasználási szabályzata 2010. év
  - Jogszabályi útmutató

- Működési kézikönyv
- Az Önkormányzati Minisztérium LFP-2008-LA-2 pályázatának felhívása, adatlapja és annak mellékletei, útmutatója, segédlete
- Panel Alprogram 1. ütem nyerteseinek listája
- Panel Alprogram 1. ütem nyerteseinek adatait tartalmazó Excel tábla
- Szén-dioxid megtakarítás számítása (Dr. Csoknyai Tamás)
- Tájékoztató levél a szén-dioxid megtakarítás számításról
- Panel Alprogram 1. ütem helyszínen vizsgált pályázatainak energetikai koncepciója és energetikai számításai
- Panel Alprogram 2. ütem helyszínen vizsgált pályázatainak benyújtott és szakértő által felülvizsgált Környezetvédelmi Energetikai Számítás (továbbiakban KESZ) táblái
- Panel Alprogram 2. ütem helyszínen vizsgált pályázatainak energetikai koncepcióterve, költségvetése, adatlapja, térképvázlata és fotómelléklete
- ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram átadott dokumentumai:
  - Pályázati felhívás
  - Pályázati útmutató
  - Pályázati formanyomtatvány (adatlapok)
  - Támogatási szerződés és mellékletei
  - Működési kézikönyv a Zöld Beruházási Rendszer Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogramhoz
  - Levélminta bankhitelt felvevő pályázóknak
  - KESZ kitöltési útmutató
  - Feljegyzés a 2010. november 15-i szakértői bizottsági ülésen megfogalmazott döntési javaslatok jóváhagyására
  - Feljegyzés a 2010. július 16-i szakértői bizottsági ülésen megfogalmazott döntési javaslatok jóváhagyására
  - Szakértői Bizottság ügyrendje
  - A helyszínen vizsgált pályázatok KESZ táblái
- ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram átadott dokumentumai:
  - Pályázati felhívás és útmutató
  - Célcsoportról szóló nyilatkozat
  - Előzetes kereskedői nyilatkozat
  - Kitöltési segédlet
  - Szakértői Bizottság felterjesztése döntési javaslatainak jóváhagyására, 2 db
  - Emlékeztető Szakértői Bizottság üléséről

- Ellenőrző kérdéslista
- Tájékoztató levél elutasításról
- Beszámoló minta
- Visszaküldendő dokumentumok listája
- Támogatási szerződés minta
- Szakértői Bizottság ügyrendje
- CECED Magyarország Egyesülés tanulmánya és szakvéleménye
- Nyertesek listája
- Nyertesek teljes pályázati dokumentációja (alapító okirat, háztartások listája, kereskedői nyilatkozat, támogatási szerződés)
- ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram átadott dokumentumai:
  - Pályázati felhívás és útmutató
  - Felterjesztés Szakértői Bizottság ülésre, 4 db (melléklettel)
  - Emlékeztető Szakértői Bizottság üléséről, 4 db
  - Átvevőhelyek listája
  - Átadóhelyeknek levél
  - Beszámoló minta
  - Szakértői Bizottság ügyrendje
  - Összesítő táblázatok
  - Pályázati segédlet
  - Visszaküldendő dokumentumok listája
  - Támogatási szerződés minta

B. Az egységes ellenőrzési, auditálási szempontrendszer kialakítása – kérdéslista kidolgozása

A vizsgálati szempontrendszer (ellenőrző listák) definiálása a közreműködő szakértők által végzett dokumentumvizsgálat, valamint a ZBR-hez kapcsolódó pályázati rendszerek megismerése alapján történt.

Külön kérdéslista készült az egyes alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának auditálásához alprogramonként.

A kérdéslisták az Energia Központ NKft. munkatársaival történő egyeztetés és konzultáció alapján kerültek véglegesítésre.

A kérdéslisták mintái a jelentés 1-5. sz. mellékletében található.

C. Pályázati és támogatási-döntési folyamat megfelelőségének vizsgálata

Részletes vizsgálat került lefolytatásra magyar ZBR jogszabályoknak való megfelelése auditálása céljából.

A jogszabályoknak való megfelelés megállapításához a ZBR pályázati rendszerek dokumentumai kerültek összevetésre a hatályos magyar jogszabályok vonatkozó rendelkezéseivel.

A jogszabályok megalkotásának célja az volt, hogy a kvótaszervezetekben vállalt szén-dioxid kibocsátás csökkenés megvalósuljon. Ennek érdekében a jogalkotó

- létrehozott egy intézményrendszert,
- felállította a pályáztatáshoz szükséges feltételrendszert, és
- az állami irányításhoz szükséges jogszabályokkal is összhangban működteti a rendszert.

A jogszabályoknak való megfelelés megállapításához a fenti kategóriákba sorolt jogszabályok rendelkezéseinek tételes megvizsgálása megtörtént.

A jelentésben beidézésre kerül a vizsgált jogszabály-rész, azonosításra kerülnek a jogszabályi követelmények, majd megállapításra kerül az, hogy a ZBR pályáztatási rendszer összhangban áll-e azzal.

A jogszabályi megfelelőség vizsgálatát követően az átadott dokumentumok (pályázati útmutatók, felhívások, támogatási szerződés minták, módszertanok, stb.) vizsgálata történt meg, abból a szempontból, hogy biztosítják-e a pályázati és támogatási-döntési folyamat megfelelőségét.

D. A ZBR alprogramok szén-dioxid kibocsátás csökkentés számításának auditálása

Az audit során a szakértők a szén-dioxid kibocsátás csökkentés szempontjából elemezték a pályázatkezelés folyamatát, a pályázati kiírásoknak való megfelelést, a szén-dioxid kibocsátás számításával és a kibocsátó forrásokkal kapcsolatos kockázatokat, amelyek lényegi valótlanságokhoz, vagy eltéréshez vezethetnek.

Az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozóan pontosan kidolgozott és hatályos - 2007/589/EK (MRG II) - határozat és ennek megfelelő hazai jogi követelmények vannak érvényben a gazdasági szféra érintett szereplői számára. A lakossági körre azonban csak részleges analógia alakítható ki.

Az rögzíthető, hogy náluk

- az ún. égetésből származó kibocsátásokkal, ill. ezzel analóg terheléssel állunk szemben,
- a kibocsátó források egyedenként igen eltérőek, de biztosan lényegesen kisebb volumenűek, mint a vállalatoknál lévők (sokszor a csekély vagy a kisebb jelentőségű kategóriával mérhetők össze),

- kereskedelemben forgalmazott szabványos energiaforrásokat, tüzelőanyagokat használnak, melyek igazolt tulajdonságúak,
- náluk csak mennyiségmérés történik, jellemzően szolgáltatói tulajdonban lévő hiteles mérőberendezésekkel, amelyek a pénzügyi elszámolás alapját biztosítják.

A feladat mégis nehézségekbe ütközik, mivel

- nem állnak rendelkezésre a szükséges bontásban lévő, megfelelő megbízhatóságú mérési adatok,
- egységes naturális alapra nagy bizonytalansággal lehetne visszaszámolni, de azt sem mindenütt,
- ezért marad az elvi alapokon felépített szakmai számítás, melyekhez szintén nem könnyű visszamenőlegesen jó inputokat kapni.

Az auditálás alapfeltétele tehát, hogy a projekt előtti energetikai állapot tételes felmérése alapján egységes módszerrel kell meghatározni az eddigi kibocsátást, illetve az energia- és költséghatékonysághoz, valamint a kibocsátás csökkenés prognosztizálásához el kell végezni a tervezett beruházások végrehajtása után várható értékek analóg kiszámítását és ellenőrzését is.

Ezzel azonban csak az első fázis tekinthető befejezettnek, mert a tényleges kibocsátási adatokat a valós fogyasztások alapján lehet meghatározni, hosszabb időszak után.

A folyamatok elhúzódása miatt ilyen valós fogyasztási adatok jelenleg még nem állnak rendelkezésre.

E. A kvótaszerződésekből származó bevételek pénzügyi, elszámolási rendszerének auditálása

Egyedül a ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram esetében állt rendelkezésre eljárásrend a pénzügyi eljárásra vonatkozóan, ennek részletes vizsgálata a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelés szempontjából megtörtént.

Azoknál az alprogramoknál, amelyeknél ezek a dokumentumok a 2010-es évre rendelkezésre álltak (ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram, ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcsere Alprogram), átvizsgálásra kerültek az elszámolás dokumentumai, és összevetettük azokat az eljárásrendekkel és az útmutatókkal.

A rendelkezésre álló, az auditálás szempontjainak megfelelő dokumentáció csekély száma miatt részletes és teljes körű következtetést nem lehetett levonni az audit eredményeképpen.

F. A ZBR alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának auditálása

A vonatkozó követelményeket figyelembe véve helyszíni és dokumentum felülvizsgálat segítségével mintavételes módszerrel áttekintésre került a kiválasztott ZBR pályázatok dokumentációja az alprogramonként külön elkészített ellenőrző listák alapján.

A felülvizsgálatra a feladat által megkívánt ütemezésben, a pályázatkezelő szervezetekkel előzetesen egyeztetett időpontokban került sor.

Az egyes alprogramokban vizsgálandó minta nagyságának meghatározására a pályázati rendszer és a szoftveres háttér megismerése után került sor.

Azoknál az alprogramoknál, amelyeknél megállapítható volt, hogy a pályázati rendszer zárt, a jogszabályoknak teljes mértékben megfelel és a szoftveres megoldás minimalizálja a hibalehetőségek számát, a minta alacsonyabb értékkel került meghatározásra.

G. Audit jelentés elkészítése, javaslatétel alprogramonként a pályázatkezelő szervezetek monitoring – helyszíni ellenőrzés – rendszerének, valamint a későbbi auditálási rendszer kialakítására

Jelen audit jelentés az egyes fázisokban rögzített információkat, tapasztalatokat, eredményeket az egyes alprogramokra vonatkozó bontásban tartalmazza. Tartalmazza továbbá az elvégzett feladatok, a projekt során elért eredmények és a megállapítások bemutatását, valamint javaslatokat a pályázatkezelő szervezetek monitoring – helyszíni ellenőrzés – rendszerére, és a későbbi auditálási rendszer kialakítására.

2. A felülvizsgálatok tapasztalatai

2.1. Pályázati és támogatási-döntési folyamat megfelelőségének vizsgálata

2.1.1. A ZBR-re vonatkozó hatályos jogszabályoknak való megfelelés

A ZBR-t érintő jogszabályok:

2007. évi LX. törvény
az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről
A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia és a Nemzeti Éghajlatváltozási Program
3. § (1) Az Országgyűlés az éghajlatváltozással kapcsolatos célok, eszközök, prioritások, így különösen az éghajlatváltozással, azt kiváltó folyamatokkal és a hatásokkal kapcsolatos hazai kutatásokkal, az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásainak csökkentésével és az éghajlatváltozás hazai hatásaihoz való alkalmazkodással, valamint a hazai hatásokra való felkészüléssel kapcsolatos feladatok, és ezen célok végrehajtásához szükséges eszközök meghatározása érdekében Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (a továbbiakban: Éghajlatváltozási Stratégia) fogad el.

Az Országgyűlés 2008. március 17-én elfogadta a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát.

(2) Az Éghajlatváltozási Stratégiát első alkalommal a 2008-2025-ig tartó időszakra kell kidolgozni a nemzetközi kötelezettségvállalásoknak megfelelően. A Kormány az Éghajlatváltozási Stratégiát az annak elfogadását követő két év elteltével, azt követően öt évente felülvizsgálja. A felülvizsgálatról szóló előterjesztést az Országgyűlés részére kell benyújtani elfogadásra.

A felülvizsgálat előkészítése mostanáig nem történt meg és a Magyar EU elnökséggel járó leterheltségek miatt várhatóan csak 2011. végére készül majd el.

(3) A Kormány az Éghajlatváltozási Stratégia végrehajtására, a nemzetközi kötelezettségvállalásokra és az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás igényeire tekintettel a kibocsátások csökkentésére, illetve korlátozására tett kötelezettségek meghatározása és teljesítése, tényleges és várható eredményeinek ellenőrzése érdekében Nemzeti Éghajlatváltozási Programot (a továbbiakban: Éghajlatváltozási Program) fogad el.

A Kormány 2009. április 2-án elfogadta a Nemzeti Éghajlatváltozási Programot.

(4) Az Éghajlatváltozási Program különösen az alábbiakat tartalmazza:

- a) a Keretegyezményben, illetve a Jegyzőkönyvben az emberi eredetű üvegházhatású gázkibocsátás csökkentésére, illetve korlátozására, e gázok nyelőinek erősítésére irányuló, a Magyar Köztársaság által vállalt kötelezettségek teljesítésének fő intézkedéseit, ezek menetrendjét és fő finanszírozási forrásait;
- b) az éghajlatváltozás hazai hatásaihoz való alkalmazkodás szükséges lépéseit, az ahhoz szükséges főbb intézkedéseket és azok finanszírozási forrásait;
- c) a hazai kibocsátások költséghatékony csökkentéséhez és az éghajlatváltozás hazai hatásaihoz kapcsolódó kutatási prioritásokat és a szükséges kutatások finanszírozási forrásait.

A Éghajlatváltozási Program megfelel a törvényi előírásnak.

(5) Az Éghajlatváltozási Programot két éves időszakokra kell meghatározni, figyelembe véve a vonatkozó EU programokat, szakpolitikákat és előírásokat. A Kormány az Országgyűlés előtt évente beszámol a Program végrehajtásáról és a végrehajtás során szerzett tapasztalatokról.

A Kormány várhatóan 2011. második felében számol be az Országgyűlésnek a Program végrehajtásáról és annak tapasztalatairól.

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának nyilvántartása, adatszolgáltatás

4. § (1) A környezetvédelemért felelős miniszter egyetértésben az energiapolitikáért felelős miniszterrel (a továbbiakban: miniszter), valamint az erdőgazdálkodásért felelős miniszterrel az üvegházhatású gázok emberi tevékenységből származó hazai kibocsátásának, illetve a nyelők általi eltávolításának figyelemmel kísérésére, adatok gyűjtésére, nyilvántartására évenként leltárt (a továbbiakban: Nemzeti Kibocsátási Leltár) készít, az adatok feldolgozására, elemzésére, valamint előrejelzések készítésére a nemzetközi kötelezettségvállalásoknak megfelelően nyilvántartási rendszert (a továbbiakban: Nemzeti Nyilvántartási Rendszer) létesít és működtet. A Nemzeti Kibocsátási Leltár a Nemzeti Nyilvántartási Rendszer részét képezi.

2008. április 26-án elkészült a Nemzeti Kibocsátási Leltár.

10. § (1) A kibocsátási jogosultságok a következő módokon használhatók fel a Jegyzőkönyvvel és az azt követő döntésekkel összhangban:

- a) a Magyar Köztársaságnak a Jegyzőkönyv alapján vállalt kibocsátás csökkentési céljaival összhangban a Magyar Köztársaság területén történt üvegházhatású gáz kibocsátások ellentételezésére, visszavonás által;
- b) a Magyar Köztársaság mint fogadó ország területén megvalósuló együttes végrehajtási projektek keretében elért kibocsátás csökkentésnek megfelelő mennyiségű kibocsátás-csökkentési egység létrehozására. Az így keletkezett kibocsátás-csökkentési egységek teljes mennyisége vagy része az együttes végrehajtási projekt befektető országának kerül átutalásra.

Valamennyi pályázati útmutatóban utalás történik a törvény fenti rendelkezésére az „előzmény”, illetve a ”a támogatás célja” pontokban.

(3) A kiotói egységek átruházásából származó bevételt az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásának csökkentését célzó tevékenységek, intézkedések támogatására, nyelők általi eltávolításának növelésére, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra kell fordítani külön jogszabály rendelkezéseinek megfelelően.

Lásd: alábbi jogszabály.

323/2007. (XII. 11.) Korm. rendelet
az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény végrehajtásának egyes szabályairól
IV. ZÖLD BERUHÁZÁSI RENDSZER
A Zöld Beruházási Rendszer célja
22. § (1) A kiotói egységeknek a 20. § alapján történt értékesítéséből származó, pénzügyileg teljesített ellenérték terhére Zöld Beruházási Rendszert működtet a miniszter, amely keretében pályázatok útján támogatás nyújtható a 23. § (3) bekezdésében meghatározott célokra.

A ZBR üzemeltetése megtörtént.

(2) A Zöld Beruházási Rendszer pályázati kiírásának meg kell felelnie
a) a 10. § (7) bekezdés d)-f) pontjában meghatározott addicionalitási,
(7) Az az együttes végrehajtási projekt támogatható:
d) amelynek keretében a bemutatott előzetes számítások szerint szén-dioxid egyenértékre átszámított, emberi tevékenységből származó kibocsátást érintő nettó kibocsátás-csökkentés keletkezik (környezetvédelmi addicionalitás),
e) amely a bemutatott előzetes számítások szerint a létrejövő kibocsátás-csökkentési egységek átruházása nélkül nem valósítható meg gazdaságosan (pénzügyi addicionalitás),
f) amelynek megvalósítása nem hatályos jogszabály alapján fennálló kötelezettség (jogi addicionalitás),
valamint
b) a 21. § (1) bekezdés szerinti, a Vevővel kötött kiotói egység átruházására vonatkozó szerződési
21. § (1) Amennyiben a miniszter a Vevő vételi ajánlatát az adott piaci viszonyok között elérhető legmagasabb ár és a 20. § (1) bekezdésében foglalt szempontok alapján elfogadja, az államháztartásért felelős miniszter egyetértése esetén megkötí a kiotói egység átruházására vonatkozó szerződést.
feltételeknek.

A környezetvédelmi, jogi és pénzügyi addicionalitásra vonatkozó szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel.

ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram:

Útmutató – III. támogatható tevékenységek köre – 4. oldal

... A beruházást követően az épület az eredetinel lényegesen jobb széndioxid-kibocsátási adatokkal és energiahatékonysággal kell rendelkezzen...

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram:

Útmutató – 5. Támogatható tevékenységek köre – 3. oldal

A beruházást követően az épület az eredeténél lényegesen jobb széndioxid-kibocsátási adatokkal és energiahatékonysággal kell rendelkezzen, a beruházással érintett ingatlanak legalább egy energiakategóriát kell javulnia.

ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcsere Alprogram:

Útmutató – Előzmények – 2. oldal

...bevételt Zöld Beruházási Rendszer (a továbbiakban: ZBR) keretében az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásának csökkentését célzó tevékenységek, intézkedések támogatására, CO₂ nyelők általi eltávolításának növelésére, az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra kell fordítani.

ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram:

Útmutató – A támogatási cél – 3. oldal

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérséklését, az éghajlatváltozás következményeihez való alkalmazkodóképesség javítását, továbbá a klímaturatosság erősítését, mely kiemelt kormányzati feladat, jelen pályázati kiírás kívánja elősegíteni.

(5) Az e rendelet szerinti támogatásokkal összefüggő pályázatkezelési, lebonyolítási, döntés-előkészítési és ellenőrzési feladatok ellátásáról a miniszter a Környezetvédelmi Fejlesztési Igazgatóság, az Energia Központ Nonprofit Kft., az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. és a Magyar Gazdaságfejlesztési Központ bevonásával gondoskodik.

A ZBR Energiahatékonysági Alprogram működési kézikönyvének 2/a - „személyi hatály” pontjában meghatározásra kerül az Energia Központ NKft, illetve a 3/c pontjában részletezésre kerülnek az Energia Központ Nkft. által ellátandó feladatok és felelősségi körök.

Támogatási feltételek

23. § (1) A Zöld Beruházási Rendszer keretében támogatást - amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik - belföldi székhelyű jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe, egyéni vállalkozó, társasház-közösség, valamint természetes személy kaphat.

A szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel:

ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram: társasházak, lakásszövetkezetek

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram: természetes személyek, lakásszövetkezetek, társasházak

ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram: alapítványok, egyesületek

ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram: alapítványok, egyesületek

- (2) E rendelet alapján támogatás
- a) vissza nem térítendő támogatás, ezen belül
    - aa) támogatás,
    - ab) kamattámogatás,
  - b) visszatérítendő támogatás,
  - c) egyéb kifizetés formájában nyújtható.

A szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel:

ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram:

Útmutató - VI. A pályázattal elnyerhető támogatás – 11. oldal

Vissza nem térítendő állami támogatás

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram:

Útmutató – 5. támogatható tevékenységek köre – 3. oldal

Vissza nem térítendő támogatás

ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram:

Útmutató – Az elnyerhető támogatás mértéke és formája – 5. oldal

Vissza nem térítendő támogatás

ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram:

Útmutató – A támogatás formája – 3. oldal

Vissza nem térítendő, célzott, előfinanszírozott pénzbeli támogatás

- (3) A Zöld Beruházási Rendszer alapján támogatás nyújtható a következő célokra:
- a) épületenergia hatékonyság növelése,
  - b) megújuló energia felhasználásának növelése,
  - c) távfűtő rendszerek hatékonyságának növelése,
  - d) alacsony energiafelhasználású épületek építésének elősegítése,
  - e) világítási és közvilágítási rendszerek energiahatékonyságot növelő modernizációja,
  - f) nyelők létesítésének elősegítése,
  - g) a közlekedési szektorban megvalósuló kibocsátás-csökkentés,

- h) környezetbarát minősítéssel rendelkező háztartási gépekre, valamint elektronikai eszközökre való csere támogatása, amennyiben az költséghatékony módon igazolható kibocsátás csökkentést eredményez hosszú távra, illetve
- i) egyéb kibocsátás-csökkentési feladatok megvalósítása.

A szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel:

ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram:

Útmutató - III. Támogatható tevékenységek köre – 4. oldaltól

- *Nyílászárók energia-megtakarítást eredményező felújítása vagy cseréje – a) pont*
- *Homlokzatok és födémek hőszigetelése – a) pont*
- *Épületgépészeti rendszerek korszerűsítése, (energia-megtakarítást eredményező) felújítása – a) pont*
- *A megújuló energiafelhasználás növelése, a hagyományos energiahordozók megújuló energiaforrásokkal való helyettesítésére irányuló beruházások az energiatermelésre, a tárolásra, az energia szállítására és a hálózatba való esetleges visszatáplálásra – b) pont*
- *Az épületek nyári hővédelmének javítása, árnyékoló vagy árnyékvető szerkezetek beépítése – a) pont*
- *Az épületek lodzsáinak beüvegezése a szoláris nyereségek passzív hasznosítására – a) pont*

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram:

Útmutató – 5. támogatható tevékenységek köre – 3. oldal

- *Nyílászárók energia-megtakarítást eredményező felújítása vagy cseréje – a) pont*
- *Az épületek lodzsáinak (illetve teraszainak, tornácainak) beüvegezése a szoláris nyereségek passzív hasznosítására. – a) pont*
- *Az épületek nyári hővédelmének javítása, árnyékoló, vagy árnyékvető szerkezetek beépítése. – a) pont*
- *Hővisszanyerős szellőzési rendszer létesítése – a) pont*
- *Homlokzatok és födémek hőszigetelése – a) pont*
- *Meglévő fűtési és használati melegvíz rendszerek felújítása, korszerűsítése, átalakítása – a) pont, b) pont*
- *A megújuló energiafelhasználás növelése, a hagyományos energiahordozók megújuló energiaforrásokkal való helyettesítésére irányuló beruházások az energiatermelésre, a tárolásra, az energia hálózatba való esetleges visszatáplálásra. – b) pont*
- *Új építésű, energiatakarékos házak építésének támogatása. – a) pont*

ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram:

Útmutató – A Program keretében támogatható tevékenységek – 5. oldal

...1 darab régi mosógép, A energia-hatékonysági osztályú új mosógépre és/vagy 1 darab régi hűtőgép A, A+, A++ energia-hatékonysági osztályú új hűtőgépre történő lecserélése... – h) pont

ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram:

Útmutató – A támogatási cél– 3. oldal

... kis fogyasztású, energiatakarékos izzók megismerése és azok cseréje... – e) pont

(4) A (3) bekezdés szerinti célokra a (2) bekezdés szerinti formában az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó támogatásként

- a) csekély összegű, valamint
- b) környezetvédelmi

jogcímen nyújtható támogatás.

A ZBR Energiahatékonysági és a ZBR Klímabarát Otthon Panel alprogramok vonatkozásában a pályázó köteles egy ún. de minimis nyilatkozatot kiadni, melyben kinyilvánítja, hogy, mint pályázó csekély összegű támogatásban részesül.

(7) A pályázati felhívásban fel kell tüntetni, valamint a támogatási szerződésben a támogatásban részesülőt (a továbbiakban: kedvezményezett) írásban tájékoztatni kell arról, hogy a (2) és a (4) bekezdésben meghatározottak közül melyik támogatási fajtában részesül. A tájékoztatásnak kifejezetten utalnia kell a támogatási fajtára vonatkozó európai bizottsági rendeletre, hivatkozva annak pontos címére és az Európai Közösség Hivatalos Lapjában való kihirdetésére, valamint meg kell határozni a támogatás pontos összegét támogatástartalomban kifejezve.

A ZBR Energiahatékonysági és a ZBR Klímabarát Otthon Panel alprogramok vonatkozásában a tájékoztatás megtörténik. A ZBR Energiatakarékos Izzócsere és a ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogramok esetében a tájékoztatás nem teljes körű, hiányzik az Európai Bizottság rendeletére vonatkozó megfelelő hivatkozás, valamint a támogatás fajtájának (4) bekezdés szerinti meghatározása.

Pályázati feltételek

28. § (1) A pályázati felhívást a minisztérium internetes honlapján kell közzétenni. A megjelenés tényét - a megjelenési hely megjelölésével - két országos terjesztésű napilapban is közölni kell.

A szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel.

33. § (1) A támogatási szerződésnek tartalmaznia kell az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentés várható és vállalt mértékét, valamint annak igazolási módját.

A ZBR Energiahatékonysági és a ZBR Klímabarát Otthon Panel alprogramok vonatkozásában a támogatási szerződések tartalmazzák az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentés várható és vállalt mértékét, valamint annak igazolási módját.

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági alprogram: 2.2 pont

ZBR Klímabarát Otthon Panel alprogram: 2.1 pont

10/2009. (VII.17.) KvVM utasítás

a Zöld Beruházási Rendszer működtetésének, felhasználási jogcímeinek, nyilvántartásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

8. § (1) A pályázati felhívás tartalmazza:

- a) a program célját, a rendelkezésre álló pénzügyi forrás mértékét, a támogatás formáját,
- b) a program keretében támogatható fejlesztéseket, intézkedéseket,
- c) a támogatás maximális és - amennyiben meghatározásra kerül - minimális mértékét (összegét, illetve arányát), valamint a saját forrás minimális mértékét,
- d) a pályázat benyújtására jogosultak körét,
- e) az elbírálás értékelési szempontjait és prioritásait,
- f) a pályázat elbírálásának szabályait,
- g) a pályázattal kapcsolatos egyedi feltételeket,
- h) a pályázat benyújtásának helyét, módját és a kijelölt szerv megnevezését,
- i) a pályázat benyújtása és a döntéshozatal határidejét,
- j) a pályázat mellékleteinek felsorolását,
- k) a támogatási szerződés általános feltételeinek meghatározását.

A szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel.

(2) Az útmutató tartalmazza:

- a) a projekt adatlaphoz csatolandó mellékletek jegyzékét, valamint a szükséges engedélyek felsorolását;
- b) az elszámolható költségek ismertetését;
- c) a célok számszerűsítésére használt mutatószámokat (indikátorokat);
- d) a vonatkozó jogszabályok felsorolását;
- e) a kizáró okokat;
- f) a pályáztatás eljárásrendjét, beleértve annak meghatározását, hogy a pályázatok elbírálása szakaszosan vagy folyamatosan történik;
- g) az elbírálási szempontokat, valamint folyamatos elbírálás esetén a támogatáshoz szükséges minimális pontszámot;
- h) a szerződéskötés feltételeit;
- i) a további részletes információk elérhetőségét.

A szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel.

9. § Jogsabály, illetve európai közösségi aktus eltérő rendelkezése hiányában a támogatás mértéke nem haladhatja meg a program elszámolható költségeinek 60%-át, a támogatási formák együttes alkalmazása során pedig legfeljebb a program elszámolható költségeinek 70%-áig terjedhet. Társadalmi szervezetek és alapítványok esetén pályázati felhívás ennél magasabb, legfeljebb 100%-os támogatási arányt is meghatározhat.

A szabályozásnak valamennyi alprogram kiírása megfelel:

ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram:

Útmutató - 2. Vissza nem térítendő állami támogatás mértéke – 12. oldal

Valamennyi érvényes pályázat esetén igénybe vehető állami támogatás, melynek mértéke a támogatás szempontjából elismerhető bekerülési költség egyharmada, de lakásonként legfeljebb 500.000,- Ft lehet.

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram:

Útmutató – 7.1. Alaptámogatás (költségarányos támogatás) – 11. oldal

Nyílászáró csere/ nyílászáró utólagos hőszigetelés

Maximálisan figyelembe vehető beruházási költség: 1.850.000,- Ft

Támogatás mértéke: 30 %, de maximum 555.000,- Ft

Fűtés- és használati melegvíz ellátás korszerűsítése

Maximálisan figyelembe vehető beruházási költség: 2.100.000,- Ft

Támogatás mértéke: 30 %, de maximum 630.000,- Ft

Hőszigetelés

Maximálisan figyelembe vehető költség: 1.800.000,- Ft

Támogatás mértéke: 30 %, de maximum 540.000,- Ft

Megújuló energiaforrás hasznosítása

Maximálisan figyelembe vehető beruházási költség: 4.900.000,- Ft

Támogatás mértéke: 30 %, de maximum 1.470.000,- Ft

Az igényelhető alaptámogatás tehát összesen maximum 3.195.000,- Ft

ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram:

Útmutató – Az elnyerhető támogatás mértéke és formája – 5. oldal

A támogatás mértéke, A energia-hatékonysági osztályú új hűtőgépenként, új mosógépenként maximum bruttó 60 000 Ft, A+ és A++ energia-hatékonysági osztályú új hűtőgépenként maximum bruttó 70 000 Ft.

ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram:

Útmutató – Az igényelhető támogatás mértéke – 3. oldal

- *nagycsaládosok érdekvédelmét, segítségét, támogatását megvalósító közhasznú alapítványok, egyesületek a velük együttműködő családok számára, valamint saját felhasználásra pályázhatnak: családonként, háztartásonként maximum 40.000.- Ft, a szervezet saját felhasználásra maximum 20.000.- Ft erejéig; a pályázatban szereplő kedvezményezett családok száma nem meghatározott, de a nyertes pályázatok nem haladhatják meg a célcsoport számára rendelkezésre álló 85.000.000.- Ft keretösszeget.; Egy pályázó maximum 10.000.000.- Ft erejéig nyújthat be pályázatot.*
- *időskorúak gondozását, segítségét és érdekvédelmét megvalósító közhasznú alapítványok, egyesületek az általuk működtetett intézmények számára, a hatókörükbe tartozó időskorú háztartások számára, valamint saját felhasználásra nyújthatnak be pályázatot: az általuk működtetett intézmények számára maximum 100.000.- Ft, ennél az összegnél nagyobb igény külön indokolás alapján teljesíthető; az időskorú háztartások esetében maximum 40.000.- Ft; a közhasznú alapítvány, egyesület saját felhasználásra maximum 20.000.- Ft; a pályázatban szereplő kedvezményezett időskorú háztartások száma nem meghatározott, de a nyertes pályázatok nem haladhatják meg a célcsoport számára rendelkezésre álló 85.000.000.- Ft keretösszeget. . Egy pályázó maximum 10.000.000.- Ft erejéig nyújthat be pályázatot.*
- *a költségvetési szervek, valamint a nem állami, nem helyi önkormányzati szervek által fenntartott óvodák feladat-ellátási helyenként maximum 100.000.- Ft, ennél az összegnél nagyobb igény külön indokolás alapján teljesíthető; a benyújtható pályázatok száma nem meghatározott, de a nyertes pályázatok nem haladhatják meg a célcsoport számára meghatározott 60.000.000.- Ft keretösszeget. A zöld óvoda címmel rendelkező pályázók, amennyiben oklevéllel igazolják, hogy a cím viselésére jogosultak, további 40.000.-Ft további támogatásra jogosultak. Egy pályázó maximum 10.000.000.- Ft erejéig nyújthat be pályázatot.*

(3) A támogatási szerződés - az általános szerződési feltételeken túli - tartalma:

- a) a támogatás formája;
- b) a támogatott projekt teljes megvalósítási költsége és annak pénzügyi forrásösszetétele;
- c) a projekt megvalósításának kezdete és befejezése, működtetési kötelezettség esetén annak időtartama;
- d) a költségek elszámolhatóságának szabályai;
- e) a kifizetések kérelmezésének és lebonyolításának folyamata, feltételei;
- f) az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentés várható és vállalt mértéke és annak igazolási módja;

- g) a projekt megvalósítására vonatkozó jelentések elkészítésével kapcsolatos kötelezettségek;
- h) állami támogatásokkal kapcsolatos szabályokra utalás;
- i) közbeszerzéssel kapcsolatos szabályokra utalás;
- j) tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek;
- k) dokumentációs kötelezettségek;
- l) ellenőrzés-tűrési kötelezettségek;
- m) helyszíni ellenőrzések végzésére vonatkozó szabályok;
- n) a szerződésszegés esetei, a támogatás kifizetésének felfüggesztésére, illetve a támogatás visszafizetésére vonatkozó szabályok;
- o) a szerződéstől való elállás szabályai és ennek jogkövetkezményei;
- p) a szerződést biztosító mellékkötelezettségek (szükség szerint); és
- q) a szerződés módosításának folyamata, különösen a 18. §-ban foglalt feltételek megvalósulása esetén.

A szabályozásnak valamennyi alprogram támogatási szerződés mintája megfelel.

2.1.2. A pályázati módszertannak és dokumentációnak való megfelelés

Az átadott dokumentumok (pályázati útmutatók, felhívások, támogatási szerződés minták, stb.) kisebb hiányosságoktól eltekintve a fentiek szerint megfeleltek a jogszabályok előírásainak.

A pályázati és döntési folyamat minden alprogram esetében ezen dokumentumok szerint zajlik, ez részletesebben az egyes alprogramok helyszíni auditálásának tapasztalatai között kerül bemutatásra.

A ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram és a ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram esetében megállapítható, hogy a szabályozó dokumentumok köre szűk, módszertan, működési kézikönyv, vagy hasonló dokumentum egyáltalán nem készült. Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy ezen alprogramok pályázati rendszere relatíve egyszerűnek minősíthető, így a pályázati és döntési folyamat ezen dokumentumok hiányában is megfelelően zajlik.

Az alprogramok szakértői bizottságainak eljárásrendjeit átvizsgáltuk. A ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram esetében nem áll rendelkezésünkre bizottsági eljárásrend. Ebben az esetben is megállapítható, hogy az alprogramra vonatkozó Működési Kézikönyv tartalmaz rendelkezéseket a Bizottság feladatait illetően, ugyanakkor természetesen ez nem pótolja az ügyrendet/eljárásrendet.

A vizsgált bizottsági ügyrendek megfelelően szabályozzák a Bíráló Bizottságok eljárását.

Ennek körében részletesen rendelkeznek a Bizottság összetételéről, feladatairól, valamint a működés szabályairól (ülések rendje, napirend, határozatképesség, határozathozatal, emlékeztető, stb.)

2.2. A kvótaszerződésekből származó bevételek pénzügyi, elszámolási rendszerének auditálása

A kiotói egységek értékesítéséből származó bevételek 2010. évi pénzügyi felhasználása a 2010. december 30-i jogszabályi változások következményeként a Vidékfejlesztési Minisztérium és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium között kötött Költségvetési Megállapodás és annak mellékletei alapján vizsgálható.

A 2009-2010. évi kvótaszerződésekből származó bevétel forintosított összege összesen 37 932 148 606 Ft volt.

Alprogramok		Kvótabevétel (forrásallokáció) (Mrd Ft)
Panel Alprogram	1. ütem	14,60
	2. ütem	13,30
Energiahatékonysági Alprogram		2,00
Háztartási Gépcseré Alprogram		1,00
Izzócsere Alprogram		0,45
Maradványösszeg		4,95
ZBR adminisztrációs költségei		1,63
Összesen		37,93

A kvótabevételekből 2009. év során nem történt kifizetés, 2010-ben a KvVM illetve annak jogutódjaként a Magyar Államkincstárnál nyilvántartott XII. Vidékfejlesztési Minisztérium fejezet 20. cím 02. alcím 29. jogcímcsoport „Zöld Beruházási Rendszer végrehajtásának feladatai” (ÁHT: 283067) előirányzatot szerepelt.

2010. január 1. és 2011. február 20. között a fenti dokumentumok szerint összesen 9 883 204 746 Ft kiadás történt a ZBR forrás terhére. Az egyes szerződésekből származó bevételek pontos felhasználása Excel táblázat formájában került nyilvántartásra. A bizalmas információkat tartalmazó, adott kvótaszerződésből származó bevételekhez kapcsolódó részletes kimutatást a 6. számú melléklet tartalmazza.

2011 februárjában a VM átadta a ZBR 28 096 043 093 Ft maradványösszegét, valamint 199 000 Ft megítélt és átutalt támogatás visszafizetéséből származó bevételt a Magyar államkincstár XVII. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium fejezet 16. cím 2. alcím 49. jogcímcsoport „Zöld Beruházási Rendszer végrehajtásának feladatai” (ÁHT: 300657) fejezeti kezelésű előirányzat részére.

A ZBR nagy költségvetésű pályázatai utófinanszírozással valósulnak meg, vagyis az útmutatóknak megfelelő tartalmú elszámolás alapján a támogató utólag fizeti ki a felmerült elszámolható költségek támogatásban megítélt arányát.

A források allokációja megtörtént az egyes alprogramokra, 2010-ben a ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogramra került a legnagyobb összeg, amelynek két ütemére együttesen csaknem 28 Mrd forint jut.

A ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré és az ZBR Energiatakarékos Izzócsere alprogramokon a támogatás jelentős részét előlegként fizeti ki a támogató. Ezeken a programokon van arányaiban a legjelentősebb mértékű kifizetés is.

A rendszerben alkalmazandó a Közbeszerzési törvény (Kbt.), azonban a pályázók jelentős részére ez nem vonatkozik, mivel a társasházak, lakásszövetkezetek stb. nem tartoznak a Kbt. hatálya alá.

Valamennyi pályázónak kötelező azonban bemutatni a kivitelezési feladatokra legalább 3 ajánlatot, illetve a kiválasztás módját. Ezáltal biztosítható, hogy a munkák ára reális verseny alapján alakuljon ki.

Az utólagos elszámolási rendszer legnagyobb nehézsége az, hogy a pályázók gyakran csak a pályázat benyújtása után évekkel jutnak a támogatáshoz, noha elméletileg költségeik a benyújtástól kezdődően elszámolhatók.

2010-ben az allokált források kisebb részét lehetett kifizetni.

A ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. üteme esetében 2010. december 31-ig a 14,6 Mrd Ft-ból 4,6 Mrd Ft került kifizetésre, a pályázatok elbírálása nyomán a kötelezettségvállalás lekötötte a teljes keretet.

A ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. üteme esetében 2010-ben csak 653 millió Ft tényleges kötelezettségvállalás történt (16 pályázat vonatkozásában), ami a rendelkezésre álló 13,3 Mrd forintos keret kevesebb, mint 5%-a. A beérkezett pályázatok elbírálása 2011-ben folytatódott, a csaknem 30 Mrd forintnyi pályázati igény alapján minden valószínűség szerint megfelelő módon lekötésre kerül.

A ZBR Energiahatékonysági alprogramra biztosított 2 Mrd forintos forrást a pályázók több mint kétszeresen túligényelték, de kötelezettségvállalás 2010. december 31-ig csak a forrás 50%-ára történt, kifizetés pedig 2010-ben egyáltalán nem volt (a kifizetés 2011-ben megkezdődött).

Másféle támogatási konstrukció miatt (előlegfizetés) jelentősen jobbak ezek az arányok a két kisebb programnál: a ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré és a ZBR Energiatakarékos Izzócsere alprogramokon a rendelkezésre álló forrást lekötötték, és 90% illetve kb. 50%-ban már ki is fizették.

A kifizetések szabályosságának tényleges auditja nem volt teljes körűen elvégezhető, mert csak a ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. üteme és – szűk körben – a ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré program keretében volt lehetőségünk a valódi elszámolási dokumentáció átvizsgálására. Ezeknél a programoknál a pénzügyi adminisztrálás megfelelő, a hazai jogszabályoknak és az útmutatónak megfelelő. Az ÉMI Nkft. rendelkezik előirányzat felhasználási szabályzattal, ami részletesen tartalmazza az utalványozás rendjét és módszertanát, és a felhasználandó minta dokumentumokat.

A többi alprogramon a kifizetések hiánya vagy az elhúzódozó/hiányos dokumentálás miatt az elszámolás folyamata és dokumentáltsága nem volt ellenőrizhető.

Valamennyi alprogram esetében elmondható, hogy minden érintett szervezet elsődlegesen figyelembe veszi, hogy a kvótabevételekből származó forrást a ZBR felhasználási céljainak megfelelően kösse le, és egy pontos, alapos rendszert üzemeltessen a pályázatok kezelésében és finanszírozásában.

A folyamatokban talált nagyobb mértékű időbeli csúszások elsődleges oka a 2010-ben történt teljes kormányzati átszervezés. Kisebb problémát jelentenek a személyi és szervezeti változások, illetve a nem megfelelő pályázói attitűd.

A rendszerben kritikus pontként jelennek meg a túl későn kötött támogatási szerződések (elsősorban a panel programok esetében), mert ezáltal előfordulhat, hogy a kivitelezés gyakorlatilag teljesen befejeződik, mire a szerződés megköthetővé válik, így a támogató nem tudja kellően hatékonyan ellenőrizni a pályázót. A pályázók nagy száma miatt a köztes ellenőrzés, illetve az egyedi problémakezelés nehézségekbe ütközik, ezért kiemelten fontosak azok a szabályzó eljárások, amik védik a támogatót a nem megfelelő pályázói viselkedéstől, ezáltal a nem hatékony forrásfelhasználástól is.

A ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. üteme rendszerében a rangsorolás alapja a költséghatékonyság is, (a szén-dioxid kibocsátás csökkentés mellett), ezáltal elvileg is biztosítható, hogy a forrás felhasználása megfelelően hatékony pályázatokon keresztül történjen meg.

2.3. A ZBR alprogramok 2010. évi operatív megvalósításának auditálása

2.3.1. ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram

Az Önkormányzati és területfejlesztési miniszter a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet 35.§ (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján írta ki az alábbi pályázatot 2008-ban:

Kód	Cél	Forrás
LFP-2008-LA-2	Az iparosodott technológiával épült lakóépületek energia megtakarítást eredményező korszerűsítésének, felújításának támogatása	Lakóépületek és környezetük felújításának támogatása

A pályázat felhívása, pályázati útmutatója, mellékletei az ÉMI Nonprofit Kft. és a kiíró minisztérium honlapján megjelentek 2008. február 1-én. Az Önkormányzati Minisztérium (továbbiakban ÖM) közreműködő szervezetnek az ÉMI NKft-t jelölte ki. A pályázatok benyújtási határideje 2008. szeptember 30 volt.

A pályázati kiírás finanszírozási korlátot nem tartalmazott, ezért bezárására nem került sor, valamennyi beérkezett és formailag, jogosultsági és tartalmi szempontból megfelelő pályázatot támogatásra javasoltak.

Kód	Benyújtott pályázat (db)	Érintett lakások száma	Pályázott támogatási összeg (Ft)
LFP-2008-LA-2	1 842	92 070	29 288 002 966

Klímaparát Otthon Panel Alprogram 1. ütem

A későbbiekben megállapításra került, hogy a szükséges forrás nem áll rendelkezésre, ezért annak biztosítása érdekében a ZBR rendszer célkitűzéseinek megfelelő LFP-2008-LA-2 kódszámú pályázatot a ZBR rendszerbe vették át. A 121/2009 (IX.11.) Korm. rendelet a hatályba lépését követően megkezdett pályázatok forrásaként már a ZBR-t jelölte meg.

A ZBR rendszerbe a ZBR kritériumainak megfelelő 950 db pályázat került át, összesen 14 598 891 464 Ft megítélt támogatási igénnyel. A támogatási döntéseket a ZBR rendszerért felelős Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (továbbiakban KvVM) 2009 decemberében felülvizsgálta. A ZBR rendszer előírásai alapján nem finanszírozható, de a korábbi pályázati kiírásban elszámolható költségeket az Önkormányzati Minisztérium fejezetéből határolták el (650 328 632 Ft).

A ZBR rendszerben ezt a programot Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. ütem néven, ZBR-PANEL-08 kóddal azonosították.

Klímaparát Otthon Panel Alprogram 2. ütem

A Környezetvédelmi Minisztérium Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. ütem néven pályázatot hirdetett meg 2009 júliusában. A felhívás és az útmutató 2009 augusztusában jelent meg a KvVM és az ÉMI NKft. honlapján. Közreműködő szervezetként ismét az ÉMI NKft-t jelölték ki. A benyújtási határidő 2009. október 31., majd ennek módosítása nyomán 2009. december 31. volt.

A beérkező pályázatok ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. ütem néven, K-36-09 kóddal kerültek azonosításra. Ezen pályázatokra 13,3 Mrd Ft forrás lett allokálva.

Elhúzóó egyeztetések után a KvVM a pályázatok értékelésére 2010. februárjában az Energia Központ Nkft-t kérte fel, az ÉMI NKft. a határnapig beérkezett pályázatok felbontás nélkül átadta, majd a pályázatok feldolgozása megkezdődött. A formai-tartalmi értékelés és a hiánypótlások ellenőrzése után a pályázatok feldolgozása 2010 novemberében lezárult.

795 db pályázat érkezett, ebből a végső feldolgozottság adatai szerint 670 pályázat volt érvényes, formai vagy jogosultsági okokból kizártak 73 db-ot, és a pályázók 52 pályázatot visszavontak. Az összes pályázat kb. 29 milliárd Ft támogatási igényt jelent. A támogatható pályázatok is meghaladják az allokált forrást. A működést szabályozó jogszabályok alapján a pályázatok rangsorolják, és ezen lista alapján határozzák meg a támogatható pályázatok körét. 2010-ben 16 db pályázatról született döntés (2010. március 30.). Ezek összesen 650 millió Ft támogatási összeget képviseltek.

A program támogatási sajátosságai:

A program teljes egészében utófinanszírozású. Valamennyi érvényes pályázat esetén igénybe vehető állami támogatás, melynek mértéke a támogatás szempontjából elismerhető bekerülési költség egyharmada, de lakásonként legfeljebb 500 000,- Ft lehet.

Ezen felül, amennyiben az épület a felújítás eredményeképpen teljesít egy előírányzott energetikai célkategóriát, akkor jogosult a KlímaBÓNUSZ támogatásra is. A támogatás mértéke az elért kategóriától függ, mértéke az elszámolható beruházási költség 10-27%-a. A célzott kategória lehet C, B, A és A+, A++. A kategóriába sorolás a 7/2006 (V.24.) TNM rendelet szerinti épületenergetikai számítás alapján történik.

A pályázónak a költségek fennmaradó részét saját erőként biztosítani kell, vagy ebben a területileg illetékes önkormányzat támogatást nyújthat.

A pályázók köre mindkét esetben társasházak és lakásszövetkezetek saját tulajdonú épületeik, valamint a helyi önkormányzatok saját tulajdonú bérházaik tekintetében.

A pályázható tevékenységek köre:

1. Nyílászárók energia-megtakarítást eredményező felújítása vagy cseréje
2. Homlokzatok és födémek hőszigetelése
3. Épületgépészeti rendszerek korszerűsítése, felújítása
4. A megújuló energiafelhasználás növelése

A 2. ütemben ezeken felül megjelent:

5. Az épületek nyári hővédelmének javítása, árnyékoló vagy árnyékvető szerkezetek beépítése
6. Az épületek lodzsáinak beüvegezése a szoláris nyereségek passzív hasznosítására

A ZBR Panel Alprogram 1. ütem pályázatait az ÉMI NKft-nél, a 2. ütem pályázatait az Energia Központ Nkft-nél kerültek ellenőrzésre. A két ütemre különböző kérdésjegyzék készült, figyelembe véve az adott kiírás útmutatójában lévő elvárásokat és a vonatkozó jogszabályokat is. Az egyes ütemek valamennyi pályázatát azonos kérdések alapján vizsgáltuk meg.

A következő pályázatok anyaga volt a helyszíni vizsgálat tárgya az audit során:

ZBR Panel Alprogram 1. ütem:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	ZBR-PANEL-08-09-641	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.
2.	ZBR-PANEL-08-10-305	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.
3.	ZBR-PANEL-08-09-147	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.
4.	ZBR-PANEL-08-07-16	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.
5.	ZBR-PANEL-08-08-176	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.
6.	ZBR-PANEL-08-09-436	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.
7.	ZBR-PANEL-08-09-485	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.
8.	ZBR-PANEL-08-09-576	ÉMI NKft.	2011. 04. 12.

ZBR Panel Alprogram 2. ütem:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	K-36-09-588	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
2.	K-36-09-467	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
3.	K-36-09-031	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
4.	K-36-09-526	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
5.	K-36-09-255	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.

A főbb kérdésekre az alábbi általános megállapítások tehetők az egyes pályázatok vizsgálata alapján:

Regisztrálás, azonosítás, érkeztetési dátum a pályázat benyújtásakor	
ZBR Panel Alprogram 1. ütem	ZBR Panel Alprogram 2. ütem
Csak ajánlott postai küldeményként lehetett benyújtani, az érkezés és a postára adás időpontját is rögzítették a pályázatokon. A kibontás után azonnal megkapja a pályázati kódszámát minden benyújtott pályázat.	Az elektronikus kormányzati rendszeren (Ügyfélkapu) keresztül kellett benyújtani. Ez a rendszer programtól függetlenül egyedi azonosító számmal látja el a tranzakciót. A pályázati kódszámot az ügyfélkapus feladás után kapta meg a pályázat. A befogadás a formai és jogosultsági alkalmasság teljesülése esetén történt meg.

A pályázatok formai, jogosultsági és tartalmi vizsgálata	
ZBR Panel Alprogram 1. ütem	ZBR Panel Alprogram 2. ütem
Az eredeti ÖM kiírásra beérkezett pályázatok nagy száma miatt (csaknem 2000) az eredetileg illetékes minisztérium engedélyével az eredetileg kitűzött 30 napos határidőt túl lehetett lépni. Az ÉMI saját szakembereivel vizsgálta a pályázatokat. Hiánypótló levelet küldött, amennyiben erre szükség volt, ez tartalmazta a pótolható formai hiányosságokat és a műszaki és számszaki hibákat is. (A gyakorlatban ez nem volt jellemző.)	A pályázatok értékelése a hatásköri változások és elhúzódozó egyeztetések miatt pár hónapos csúszással kezdődött meg. Az első döntésre 21 pályázatot fogadtak be, ennek feltétele volt, hogy a formai és jogosultsági hiánypótlás az ülés napja előtt beérkezzen. A Környezetvédelmi Energetikai Számításokat (KESZ) külső szakértők bevonásával ellenőrizték, ez tekinthető műszaki vizsgálatnak.

A pályázatok elbírálása gyakorlatilag automatikus, az elvárásoknak megfelelő pályázatokat befogadták, és az 1. ütem esetében támogatásra javasolták, a 2. ütem esetében pedig rangsorolás után a keret kimerüléséig támogatják (2010-ben ez nem következett be).

Támogatói döntési folyamat, értesítési rendszer	
ZBR Panel Alprogram 1. ütem	ZBR Panel Alprogram 2. ütem
<p>Tekintettel a forrás rendelkezésre állása körüli anomáliákra, illetve a ZBR-be való bekerülés miatti elvárásokra, valamennyi pályázat több döntési eljáráson ment keresztül. A ZBR-nek megfelelő döntéseket a kiíró 2009 decemberében és 2010 márciusában tartott 3 összegző ülésén hozta meg.</p> <p>A pályázókat a döntésről levélben értesítette az illetékes minisztérium. A pályázati nyertesek listája a KvVM és az ÉMI NKft. honlapján is elérhető.</p>	<p>Az első döntéshozói ülésre 2010 márciusában került sor. Ekkor még csak 4 Mrd Ft forrás volt az alprogramra allokálva. Ezen az ülésen a 21 addig befogadott pályázat sorsáról döntöttek. A pályázókat több hónappal az ülés után értesítették a támogatásról. A támogatói döntés után hatályba lépett és az országgyűlési választásokig érvényben lévő statutum rendelet, valamint a választásokat követő intézményrendszeri átalakítások következtében a támogató levelek majd a Támogatási szerződések is csak több hónapos késedelemmel kerültek kiküldésre a nyertes pályázók részére.</p> <p>A nyertes pályázók listája és a megítélt támogatás a minisztérium és a közreműködő honlapján is megtalálható.</p>

Támogatási szerződés, projektmenedzsment	
ZBR Panel Alprogram 1. ütem	ZBR Panel Alprogram 2. ütem
<p>A szerződések megkötése a mai napig húzódik, ennek számos oka van. Egyrészt a jogosultság tisztázása, másrészt a szerződés szövegének pontos megállapítása jelentett nehézséget. Elméleti oka a késedelemnek, hogy a szerződést csak a kivitelező partnerek kiválasztása után kötik meg, és ez a folyamat gyakran elhúzódik.</p> <p>Mivel a pályázó és a közreműködő között nagyon későn köttetik meg a szerződés, ezért nincs igazán kapcsolat közöttük, sokszor azt sem lehet pontosan tudni, hogy a beruházás elkezdődött-e vagy nem. A szerződés megkötéséig ellenőrzési jogköre sincs a közreműködőnek.</p>	<p>2010-ben nem kötöttek támogatási szerződést. A késedelem oka a pontos szerződés-szöveg egyeztetése.</p>

Pénzügyi elszámolás, projektzárás, ellenőrzés	
ZBR Panel Alprogram 1. ütem	ZBR Panel Alprogram 2. ütem
<p>A pályázatok kifizetésének feltétele a megfelelő tartalmú elszámolás benyújtása. Ez természetesen csak a támogatási szerződés megkötése után lehetséges.</p> <p>Kifizetés előtt helyszíni ellenőrzést tartanak az ÉMI munkatársai.</p> <p>A záró dokumentáció egyik melléklete az állami forrás kifizetésének igazolása, ami értelemszerűen csak a kifizetés után csatolható. Mivel a pályázó ekkorra már megkapta a pályázott forrást, a záró dokumentáció gyakran nehezen készül el, több hónapos csúszás után.</p>	<p>Még nem aktuális a kifizetés.</p>

2.3.2. ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (a továbbiakban: KvVM) a meglévő lakóépületek széndioxid-kibocsátás csökkentését eredményező energiahatékonysági felújítását megvalósító beruházások, megújuló energiafelhasználást támogató beruházások valamint új építésű energiatakarékos lakóépületek támogatására vonatkozó pályázatát 2009. december 15-étől hirdette meg, legkésőbb 2010. október 30. 24:00 óráig, vagy a forrás rendelkezésre állásának függvényében a miniszter döntéséig.

A pályázat támogatására a tervezett keretösszeg 2 milliárd Ft volt.

2010. december 31-én:

Beérkezett pályázatok db száma	2 363
Visszavont pályázatok db száma	14
Kizárt pályázatok db száma	489

Pályázatok státusza (2010.12.31.)	száma (db)	Igényelt támogatási összeg (Ft)	Teljes beruházási költség (Ft)
Érvényes pályázatok	1860	2 795 108 197	7 624 936 379
Hiánypótlás alatt álló pályázatok	269	419 355 994	1 364 743 011
Befogadott pályázatok	1224	2 008 834 909	5 321 519 569
TB által jóváhagyott pályázatok	858	1 289 934 371	3 626 439 081

A pályázat kezelésével kapcsolatos tevékenységet az Energia Központ NKft. Hazai Pályázatok Osztálya látta el 2010-ben.

A pályázatkezelésre vonatkozó Működési kézikönyv felülvizsgálata, valamint a helyszínen áttekintett pályázatkezeléssel kapcsolatos folyamatok alapján az alábbi megállapítások tehetők:

A beérkező pályázatokat érkeztető bélyegzővel látják el a munkatársak, és iktatóprogramba rögzítik a pályázó adatait, valamint a beérkezés, rögzítés, postára adás időpontját.

A pályázatok kezelésére saját fejlesztésű forrás SQL alapú, ACCESS felületű program áll rendelkezésre, amely az iktatóprogramból importálja az ott rögzített adatokat, elkerülve ezzel a kettős rögzítésből eredő hibákat. A CD-n benyújtott KESZ (Környezetvédelmi Energetikai Számítás) is automatikusan beolvasásra kerül. A pályázat teljes életútja végigkísérhető, lekérdezhető a programból, minden szükséges adat rendelkezésre áll benne, nyomon követhető, hogy az adott pályázat éppen melyik ügyintézőnél található, mi a státusza.

A papír alapú dokumentumok dossziéba rendezve, jól láthatóan feliratozva, megtalálhatók a szekrényben, lezárt pályázatok pedig az irattárban.

A benyújtott pályázatok formai és tartalmi ellenőrzése, a hiánypótlóztatás a programba beépített ellenőrző lista alapján történik. A program automatikus ellenőrzéseket is tartalmaz, amelyek biztosítják, hogy teljes egészében megfelelő pályázat kerülhessen a döntés előkészítés következő szakaszába.

A tartalmi ellenőrzés során a KESZ számításokat nem ellenőrzi szakértő, tekintettel arra, hogy az összes energetikai és szén-dioxid számítást a mérnökkamarai, illetve az építész kamarai névjegyzékben szereplő szakértő végezheti el, aki büntetőjogi felelőssége tudatában nyilatkozik az adatok valódiságáról. A számítás módszertana a kiírást megelőzően jóváhagyásra került.

A formailag és tartalmilag is megfelelő pályázatokhoz értékelő lap készül, melyet a döntési listával együtt továbbítanak a TB (Tárcaközi Bizottság) elé. A pályázatok feldolgozási idejét jelentősen megnövelte az a tény, hogy a Bizottság üléseinek nem volt előre meghatározott, a döntés előkészítés részére kommunikált menetrendje. 2010-ben az első TB ülésre májusban került sor, melyet júniusban és novemberben követett a következő. Többek között ennek köszönhető, hogy a 2010-ben megkötött szerződések száma csupán 127 db.

Mivel a pályázati kiírásban meghatározott időpontig (2010. október 30) folyamatosan fogadták be a pályázatokat, a pályázati célok megvalósítására biztosított 2 milliárd forint keretösszeggel szemben az igényelt támogatások összeg közel 4 milliárd forint.

Előzetes helyszíni ellenőrzéseket 100 %-os arányban végeznek a munkatársak az új építésű ingatlanok esetén, itt elsősorban a megkezdettséget vizsgálják. Ezeknél a pályázatoknál ez a leggyakoribb kizárási ok. Egyéb beruházások esetén a problémás eseteket vizsgálják illetve az elszámolási szakaszban elsősorban azokat a pályázatokat, ahol a beruházást végző vállalkozó szerepel a programba beépített és folyamatosan karbantartott listán, melyre a program automatikusan figyelmeztet. A helyszíni ellenőrzésekről minden esetben kép is készül. A 2010-es évben a 166 helyszíni ellenőrzésből 159 volt az új építésű beruházás, és ebből 24 esetben történt kizárás.(15%)

Az audit által érintett 2010. évben csupán a szerződéskötésig bezárólag volt lehetséges vizsgálni az operatív megvalósítást, mivel ebben az évben kifizetés nem történt.

A következő pályázatok anyaga volt a helyszíni vizsgálat tárgya az audit során:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	ZBR EH-09-315	Energia Központ NKft.	2011.04.11
2.	ZBR EH-09-144	Energia Központ NKft.	2011.04.11
3.	ZBR EH-09-407	Energia Központ NKft.	2011.04.11
4.	ZBR EH-09-512	Energia Központ NKft.	2011.04.11
5.	ZBR EH-09-394	Energia Központ NKft.	2011.04.12
6.	ZBR EH-09-69	Energia Központ NKft.	2011.04.12
7.	ZBR EH-09-2361	Energia Központ NKft.	2011.04.12
8.	ZBR EH-09-68	Energia Központ NKft.	2011.04.12

Az egységes ellenőrzési, auditálási kérdéslista alapján többek között az alábbiakat vizsgáltuk minden pályázat esetében:

Pályázattal kapcsolatos iratkezelés

A pályázatokat csak postai úton lehetett benyújtani. Minden beérkező iratot iktatóprogramba rögzítettek, és a papíralapú dokumentáció része az érkeztető bélyegzővel ellátott boríték is. A vizsgált pályázatok esetében legkésőbb a beérkezést követő napon megtörtént a regisztráció, és a pályázatkezelő rendszerbe való exportálás.

Pályázat formai vizsgálata

A formai ellenőrzés a pályázatkezelő szoftverbe beépített ellenőrzési listák alapján történik. Ezeket minden esetben kötelező kitölteni, addig nem enged tovább a rendszer. Így az átvizsgált pályázatok esetén ez teljes mértékben rendelkezésre állt.

Pályázat tartalmi elbírálása, döntés

Tartalmi bírálat csak formailag tökéletes pályázatok esetén lehetséges, ezt a szoftver biztosítja.

A tartalmi bírálat során a programba beépített ellenőrzési lista alapján a pályázatokat egyszer hiánypótoltatni lehet. A vizsgált pályázatok esetén a hiánypótlás ténye és oka is rögzítésre került, valamint a kiküldött hiánypótló levél megtalálható az iktatórendszerben és a papír alapú dossziében is.

Értesítések, tájékoztatások

A pályázóval történt minden levelezés megtalálható (hivatkozás formájában) a pályázatkezelő szoftverben található pályázati életútban, az iktatóprogramban és a pályázati dossziében.

Támogatási szerződés

A támogatási szerződéshez szükséges dokumentumok visszaérkezésének ellenőrzését a pályázatkezelő szoftverbe beépített ellenőrzési lista segíti. A szoftver alkalmas arra, hogy figyelemmel kísérjék az aláírt támogatási szerződés visszaérkezésének idejét is. Lejárt határidő esetén a programból lekért lista alapján kerülnek a pályázatok a bizottság elé.

A megtekintett pályázatok alapján mindez igazolható.

Támogatás folyósítása (pénzügy)

A pályázatok pénzügyi elszámolását, támogatások kifizetését a 2010-es évre vonatkozóan nem állt módunkban megvizsgálni, mivel ebben az időszakban egyetlen pályázat sem volt ebben a státuszban.

Ellenőrzések

A vizsgált időszakban előzetes helyszíni ellenőrzések valósultak meg. A vizsgált új építésű ház helyszíni ellenőrzésről készült adatlap megtalálható a pályázati dossziében, a felülvizsgálat eredménye rögzítésre került a pályázatkezelő szoftverben.

Összefoglaló megállapítások:

A szűrőpróbaszerűen végzett dokumentáció felülvizsgálat tapasztalatai alapján elmondható, hogy a ZBR Energiahatékonysági Alprogram megvalósítására érkezett pályázatok fogadása, formai, tartalmi bírálata, a hiánypótlás, a szerződéskötés- szerződésmódosítás illetve a helyszíni ellenőrzések folyamata a működési kézikönyvnek megfelelően történik.

A folyamat nyomon követését a pályázatkezelő szoftver megfelelően biztosítja.

A pályázati útmutatóban előírt dokumentumok minden esetben rendelkezésre állnak.

Az audit által érintett 2010-es évben csupán a szerződéskötésig bezárólag volt lehetséges vizsgálni az operatív megvalósítást, mivel ebben az évben nem érkezett pénzügyi elszámolás.

2.3.3. ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram

A ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram célja, hogy állami támogatást nyújtson az időskorúak, a nagycsaládosok, a fogyatékkal élők, és a regisztrált munkanélküliek számára régi háztartási gépeik korszerű, energia hatékony új háztartási gépekre cseréléséhez.

A támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg 1 Mrd Ft volt.

A támogatás vissza nem térítendő támogatás, melynek 90%-a a szerződéskötést követő 30 munkanapon belül, a fennmaradó 10%-a pedig a szerződött támogatás elszámolásának elfogadását követően kerül átutalásra a támogatást elnyert szervezetek számlájára.

A felhívásra összesen 337 db pályázat érkezett be, ezek közül 195 db került támogatásra.

Az alprogram vonatkozásában 2010-ben a KvVM, majd annak jogutódjaként a Vidékfejlesztési Minisztérium (továbbiakban Minisztérium) látta el a pályázatkezeléssel kapcsolatos tevékenységet.

Az audit során nehézséget okozott, hogy a pályázatkezelés időközben (a 2010. december 30-i jogszabályi változás következményeként 2011. márciustól) átkerült az Energia Központ NKft. feladatai közé és így minden pályázati dokumentáció ez utóbbi szervezetnél található meg.

Az Alprogramra 2010-ben beérkezett pályázatok anyagát az Energia Központ NKft. munkatársai elkezdték felvinni az elektronikus pályázatkezelő rendszerbe, azonban ez a munka még folyamatban van, így a pályázatokra vonatkozó információk nehezen kereshetők.

Az Alprogram esetében a pályázatok formai értékeléséhez ellenőrző kérdéslista áll rendelkezésre. Erről megállapítható, hogy az elbírálás szempontjait megfelelően tartalmazza.

A következő pályázatok anyaga volt a helyszíni vizsgálat tárgya az audit során:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	K-36-10-00008X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
2.	K-36-10-00009X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
3.	K-36-10-00010X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
4.	K-36-10-00012X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
5.	K-36-10-00014X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
6.	K-36-10-00015X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
7.	K-36-10-00029X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
8.	K-36-10-00039X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
9.	K-36-10-00041X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
10.	K-36-10-00067X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
11.	K-36-10-00087X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
12.	K-36-10-00090X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
13.	K-36-10-00093X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
14.	K-36-10-00094X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
15.	K-36-10-00095X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
16.	K-36-10-00096X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
17.	K-36-10-00102X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
18.	K-36-10-00106X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
19.	K-36-10-00113X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
20.	K-36-10-00134X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
21.	K-36-10-00137X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
22.	K-36-10-00138X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
23.	K-36-10-00140X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
24.	K-36-10-00141X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
25.	K-36-10-00145X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
26.	K-36-10-00148X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
27.	K-36-10-00167X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
28.	K-36-10-00189X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
29.	K-36-10-00193X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
30.	K-36-10-00206X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
31.	K-36-10-00213X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
32.	K-36-10-00216X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
33.	K-36-10-00222X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
34.	K-36-10-00225X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.
35.	K-36-10-00229X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 11.

Az egységes ellenőrzési, auditálási kérdéslista alapján többek között az alábbiak vizsgálata történt meg minden pályázat esetében:

Havi jelentések elkészültek-e? (10/2009. KvVM utasítás 3. § (1) a))

Egy jelentés készült mindösszesen, tekintettel arra, hogy ezután a beérkezett és formailag megfelelő pályázatok teljes mértékben lefedték a rendelkezésre álló keretösszeget.

Pályázatokról, szerződésekről vezetett nyilvántartás?

Teljes körű, részletes nyilvántartással rendelkezett a Minisztérium.

Benyújtott dokumentumok köre teljes?

Csaknem minden esetben teljesnek bizonyult a benyújtott dokumentumok köre, csak elvétve található kisebb hiányosságok.

Átvizsgálásra került ugyanakkor néhány a kevés, 2010-es évben beérkezett beszámoló közül és ezekben gyakoriak a hiányosságok. Szükséges lenne ezek mielőbbi ellenőrzése a pályázatkezelő szervezet részéről.

Született döntés határidőben? (a szakértői bizottsági ülést követő 5 munkanapon belül)

A rövid, 5 napos határidőt nem sikerült tartani, tekintettel arra, hogy nagyon nagy számban érkeztek be pályázatok, nagyon rövid időtartam alatt.

A támogatási szerződés aláírásától számított 30 napon belül folyósításra került a támogatás?

Minden vizsgált pályázat esetében megtörtént a kifizetés 30 napon belül.

A számlák ellenőrzése megtörtént? Elszámolás ellenőrzése megtörtént (az elszámolás kézhezvételét követő 3 hónapon belül)?

A szervezeti változások és a hatáskör-átadás következtében ezeket a feladatokat nem sikerült végrehajtani határidőben (Természetesen ez csak azon pályázatok esetében állapítható meg, amelyekre vonatkozóan a beszámoló már több mint 3 hónapja beérkezett.)

Összefoglaló megállapítások:

Az Alprogram tekintetében a megvizsgált eljárások a vonatkozó szabályozásoknak megfelelően zajlottak le.

A pályázattal és döntési folyamat megfelelően dokumentált, a formai és tartalmi elbírálás rendszere átlátható.

A kifizetések határidőben megtörténtek.

Az elszámolások közül csupán néhány vizsgálatára nyílt lehetőség, tekintettel arra, hogy 2010-ben beérkezett beszámoló csak csekély számban állt rendelkezésre. Ezekkel kapcsolatban sem történt semmilyen operatív tevékenység sem a 2010-es évben, sem azóta.

2.3.4. ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram

A ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram célja, hogy állami támogatást nyújtson az időskorúak, a nagycsaládosok és a fogyatékkal élők számára hagyományos izzóik hosszú élettartamú, energiatakarékos izzókra cseréléséhez.

A támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg: 450 000 000 Ft volt.

A támogatás vissza nem térítendő támogatás, melynek 90%-a a szerződéskötést követő 30 munkanapon belül, a fennmaradó 10%-a pedig a szerződött támogatás elszámolásának elfogadását követően kerül átutalásra a támogatást elnyert szervezetek számlájára.

A pályázati felhívás 2010. március 30-án jelent meg a KvVM honlapján.

A felhívásra összesen 404 db pályázat érkezett be, ezek közül 259 került támogatásra.

Az alprogram vonatkozásában 2010-ben a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, majd a Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium) látta el a pályázatkezeléssel kapcsolatos tevékenységet.

Az audit során itt is nehézséget okozott, hogy a pályázatkezelés időközben (a 2010. december 30-i jogszabályi változás következményeként 2011. márciustól) átkerült az Energia Központ NKft. feladatai közé és így minden pályázati dokumentáció ez utóbbi szervezetnél található meg. Tovább nehezítette a munkát, hogy a közelmúltban lezajlott szervezeti átalakulások eredményeképpen az Alprogram operatív megvalósításában 2010-ben részt vett munkatársak már nem voltak megtalálhatók a Minisztériumban.

Az Alprogramra 2010-ben beérkezett pályázatok anyagát az Energia Központ NKft. munkatársai kezdték felvinni az elektronikus pályázatkezelő rendszerbe, azonban ez a munka még folyamatban van, így a pályázatokra vonatkozó információk nehezen kereshetők.

Ezen alprogram esetében az átadott dokumentumok között nem szerepelt módszertani útmutató a pályázatok formai és tartalmi értékeléséhez, és ilyen létezéséről a helyszínen sem szereztünk tudomást, ezért az értékelés megfelelőségének megítélése kizárólag a helyszínen megvizsgált pályázati anyagokkal kapcsolatos tapasztalatokon alapul.

A következő pályázatok anyaga volt a helyszíni vizsgálat tárgya az audit során:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	K-36-10-00296X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
2.	K-36-10-00392X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
3.	K-36-10-00400X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
4.	K-36-10-00405X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
5.	K-36-10-00451X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
6.	K-36-10-00453X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
7.	K-36-10-00454X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
8.	K-36-10-00459X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
9.	K-36-10-00517X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
10.	K-36-10-00523X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
11.	K-36-10-00530X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.
12.	K-36-10-00538X	Energia Központ NKft.	2011. 04. 12.

Az egységes ellenőrzési, auditálási kérdéslista alapján többek között az alábbiak vizsgálata történt meg minden pályázat esetében:

Havi jelentések elkészültek-e? (10/2009. KvVM utasítás 3. § (1) a))

Ezzel kapcsolatban megállapításra került, hogy készültek kimutatások nagyjából havi rendszerességgel a pályázat aktuális állásáról, ugyanakkor ezek nem felelnek meg a fenti jogszabályhelynek, valamint a jelentés a számadatokon túlmenően további tartalmat is igényelne.

Pályázatokról, szerződésekről vezetett nyilvántartás?

Teljes körű nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

Benyújtott dokumentumok köre teljes?

A megvizsgált pályázatok esetében a benyújtott anyagok köre teljes volt.

Született döntés határidőben? (a szakértői bizottsági ülést követő 5 munkanapon belül)

A munkatársak nem tudtak bemutatni olyan aláírt dokumentumot a döntésről, amelyből ez megállapítható lett volna.

A támogatási szerződés aláírásától számított 30 napon belül folyósításra került a támogatás?

Minden vizsgált pályázat esetében megtörtént a kifizetés 30 napon belül.

A számlák ellenőrzése megtörtént? Elszámolás ellenőrzése megtörtént (az elszámolás kézhezvételét követő 3 hónapon belül)?

A szervezeti változások és a hatáskör-átadás következtében ezeket a feladatokat nem sikerült végrehajtani határidőben (Természetesen ez csak azon pályázatok esetében állapítható meg, amelyekre vonatkozóan a beszámoló már több mint 3 hónapja beérkezett.)

Összefoglaló megállapítások:

Az Alprogram adminisztratív környezete jelen állapotában nem megfelelő. A dokumentáltság és a nyilvántartások hiánya nehezítik az auditálást.

Fentiek ellenére a pályázati dokumentációkban nem található hiányosság, a benyújtott dokumentumok köre a vizsgált mintában megfelelő volt.

A kifizetések határidőben megtörténtek.

Az elszámolások vizsgálata nem volt lehetséges, tekintettel arra, hogy 2010-ben beérkezett beszámoló nem állt rendelkezésünkre, és ezzel kapcsolatban nem történt semmilyen operatív tevékenység sem a vizsgált időszakban.

2.4. A ZBR alprogramok szén-dioxid kibocsátás csökkentésének auditálása

2.4.1. ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. üteme

Az Önkormányzati és területfejlesztési miniszter a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet 35.§ (2) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján 2008-ban kiírt LFP-2008-LA-2 kódú pályázatára benyújtott, forráshiány miatt nem finanszírozható projekteket a 121/2009 (IX.11.) Korm. rendelet a ZBR rendszerbe sorolta át további elbírálásra.

A ZBR rendszerben ezt a programot Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. ütem néven, ZBR-PANEL-08 kóddal azonosították.

A Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. ütem pályázatait az ÉMI NKft.-nél kerültek ellenőrzésre.

A pályázat elsősorban eszközorientált volt, nem határozott meg a szén-dioxid kibocsátás megtakarítására küszöbszámokat, melyek segítségével differenciálni lehetett volna a benyújtott pályázatok között.

A szén-dioxid kibocsátás szempontjából a következő pályázatok anyaga volt a helyszíni vizsgálat tárgya az audit során:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	ZBR-PANEL-08-09-641	ÉMI NKft.	2011. 04. 11.
2.	ZBR-PANEL-08-09-69	ÉMI NKft.	2011. 04. 11.
3.	ZBR-PANEL-08-09-791	ÉMI NKft.	2011. 04. 11.
4.	ZBR-PANEL 08-10-122	ÉMI NKft.	2011. 04. 11.

Energetikai számítások

A pályázók energetikai számításokat készítettek, melyeket felsőfokú építőipari végzettségű szakemberek végeztek el.

A számítást különböző programok segítségével lehet elvégezni (pl. az internetről letölthető WinWatt, illetve annak különböző verziói). Mivel a használható program típusa nem volt előírva, a számítást végzők a piacon fellelhető programok közül bármelyiket alkalmazhatták.

A pályázatokhoz beadott koncepció tervhez, a hőtechnikai szakvéleményhez és az energiamérleghez tartozó számításokból sem derül ki a számítás során alkalmazott program típusa.

Az energetikai számításoknál alkalmazott programok megbízhatósága, hibahatára különböző, és az ebből eredő bizonytalanság is befolyásolja a szén-dioxid megtakarítás számított értékét.

A pályázatok elbírálásánál a számítás megfelelőségének ellenőrzésére (pl. a használt programok megbízhatóságára) nem tértek ki, csak a számítások meglétére. Így utólag sem derült fény arra, hogy az egyes számítások tartalmazznak-e szisztematikus, vagy véletlenszerű hibákat.

A pályázat 2. sz. mellékletében található „Adatlap az épület állapotáról és a tervezett felújításokról” tartalmazza összesítetten a felújítás révén elérhető energia megtakarítást a pályázathoz csatolt energetikai számítással megegyezően.

Az elektromos energiafogyasztás hőenergia fogyasztásra való átszámításához az 1kWh = 0,0036 GJ képletet használták. Ezen átszámítási faktor alkalmazását az adatlap írja elő.

A vizsgált projektek dokumentumai rendelkezésre álltak, a számítások, az energiamérleg és a 2. sz. melléklet energia megtakarítási adatai összerendezhetők.

Beszámolók készítése

A záró helyszíni ellenőrzéseket a megvalósulást követően hajtják végre. A szakértői jelentés tartalmazza a támogatási szerződés azonosítóját, az ellenőrzés helyszínét és időpontját, valamint a helyszíni ellenőrzés tapasztalatait.

A záró helyszíni ellenőrzések során ellenőrzik azt is, hogy a beépítésre került anyagok megfelelnek-e a pályázatban feltüntetett anyagoknak.

A megvizsgált szakértői jelentések minden kötelező tartalmi elemet tartalmaztak.

A szén-dioxid megtakarítás számítására ható bizonytalanságok

A pályázatonként elérhető szén-dioxid megtakarítás kiszámításához használt átszámítási faktorok meghatározására külső szakértőt (Dr. Csoknyai Tamás, Budapesti Műszaki Egyetem) kértek fel. A szakértő által végzett számítások eredményéről a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Nemzetközi Kapcsolatok és Klímapolitikai Főosztályát is tájékoztatták.

A szakértő állásfoglalása szerint a hőfelhasználást érintő végfelhasználói energia megtakarítás kWh-ban kifejezett értékét a szakértő által meghatározott, kiszámolt emissziós faktorial megszorozva megkapjuk a szén-dioxid kibocsátást.

Az elektromos energiafogyasztás hőenergia fogyasztásra való átszámításához a 1kWh = 0,0036 GJ képletet használták.

Azoknál a pályázatoknál ahol a számítási eredmények a hőfelhasználást illetően primer energiában vannak kifejezve, ott ezekre számított faktorial kell számolni.

A villamos energia megtakarítást eredményező pályázatok esetén a villamos energia megtakarítás végső energiában van kifejezve, ezért ott az arra számított faktorial kell alkalmazni.

Az átszámításhoz használt faktorokat az alábbi táblázat tartalmazza. A faktorok kiszámításához felhasznált statisztikai alapadatokat a vizsgálatra rendelkezésre bocsátott dokumentáció nem tartalmazta.

Energia hordozó fajtája	fCO ₂ g/kWh végső	fCO ₂ g/kWh primer
Elektromos áram	365	
Földgáz		203
Tüzelőolaj		279
Szén		397
Távhő		228
Tűzifa, biomasza		0
Nap, szél, vízenergia, geotermális energia (hőszivattyú kivételével)		0

A részletesen megvizsgált ZBR-PANEL-08-09-641 számú pályázatnál földgáz tüzelés (egyedi fűtés) esetén 147,43 GJ/év megtakarítást terveztek be.

A 147,43 GJ/évhez 40 953 kWh/év tartozik, amit a földgázra vonatkozóan megadott 203 gCO₂/kWh-val beszorozva 8,31345 tCO₂/év eredményt kapunk.

Másképp kiszámolva: a tüzelőberendezésekből származó szén-dioxid kibocsátás kiszámításához a felhasznált tüzelőanyag (jelen esetben földgáz) energiatartalmát meg kell szorozni a kibocsátási tényezővel és az oxidációs tényezővel.

CO₂-kibocsátás = 0,1473 TJ/év x 56,1 tCO₂/TJ = 8,26353 tCO₂/év
(oxidációs tényező értéke: 1)

A két számítás között az eltérés nem jelentős, tehát a szakértő által megadott faktorokkal a szén-dioxid kibocsátás megbízhatóan kiszámítható.

A faktorok kiszámítását végző szakértő véleménye szerint a torzítás mértéke 10% hibahatáron belül van.

A szén-dioxid megtakarítás bizonytalanság forrásainak meghatározása

A pályázatkezeléssel kapcsolatos adatok tárolásához és feldolgozásához használt táblázatkezelő programok és más eszközök megbízhatóak.

Az egyszerű, de szabályozott adatkezelési rend és a tételes visszaellenőrzés lehetősége mellett az észlelési kockázat mértéke elhanyagolható.

Az adatok kezelésében, rögzítésében a tévedési kockázat minimális. A többlépcsős ellenőrző rendszer alkalmas arra, hogy a lényegi valótlanságokat kiszűrje és azok felhasználását időben megakadályozza.

Ezek figyelembevételével a szén-dioxid megtakarítás számítására ható összesített bizonytalanság az alábbi részbizonytalanságokból tevődik össze:

- Az emissziós faktorok számításának bizonytalansága (10%)
- A különböző programok használatából eredő bizonytalanság, mivel a pályázók a piacon elérhető nagyszámú programok között szabadon választhattak (5%)
- A felmérés során téves adatmeghatározás, hibás műszaki adatok (5%)

A részbizonytalanságokkal számolva az összesített bizonytalanság számított értéke = 12,2%.

Az elfogadott 950 pályázatnál a tervezett CO₂ csökkenés:	34 265 tCO₂/év
A megtakarítás tolerancia sávja:	30 085 tCO₂/év – 38 445 tCO₂/év
A pályázatokkal elérni tervezett energia megtakarítás:	265 431,8 GJ/év

2.4.2. ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. üteme

A Környezetvédelmi Minisztérium Klímabarát Otthon Panel Alprogram néven pályázatot hirdetett meg 2009 júliusában. A 2009 augusztusában megjelentetett felhívás és útmutató alapján beérkező pályázatok ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. ütem néven, K-36-09 kóddal kerültek azonosításra.

A Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. ütemének pályázatait az Energia Központ NKft-nél kerültek ellenőrzésre.

Az alprogramba beérkezett és befogadott pályázatok a vizsgált időszak végére (2010.12.31.) döntésre előkészített állapotban voltak, de a döntés csak 16 esetben (darabszámban 2 %) történt meg (az I. negyedévben nem volt lehetőség a döntéshozatalra, így e számok csak a jelen vizsgálat körüli időpontokban változnak meg).

A folyamatok auditálásához igyekezni kell reprezentatív mintavételt alkalmazni, s a lehető legtöbb adattal dolgozni. A mostani helyzetben a döntési fázisban lévő tételekre fókuszálva választottunk, melyek volumenben ugyan kis értéket jelentenek, de paramétereikben elfogadhatóan jellemzik a teljes halmazt. Részletes vizsgálatra két mintát emeltünk ki (12,5 %):

- egy időközben már végrehajtott projektet, ami csak részterületre pályázott,
- egy több szakaszos, folyamatban lévő komplett pályázatot.

Sorszám.	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	K-36-09-00255	Energia Központ NKft.	2011. 04. 07.
2.	K-36-09-00588	Energia Központ NKft.	2011. 04. 07.

Energetikai számítások

A szén-dioxid kibocsátás csökkentés szempontjából kiemelt fontosságú a közreműködők és a kivitelezők szerepe, leginkább az energetikai számítások. Az elvi háttér adott, regisztrált szakemberek rendelkezésre állnak, a munkavégzésben, a megvalósításban még vannak javítási lehetőségek.

Az előírt követelmények:

- az egyes határoló szerkezetek rétegtervi hőátbocsátási értéke (U , W/m^2K) nem haladhat meg egy maximális értéket,
- az épület fajlagos hőveszteség tényezője (q_m , W/m^3K) korlátozott,
- az épületeknek meg kell felelnie az összesített energetikai jellemző (E_p , kWh/m^3a) követelményértékének.

A megfelelés a korrekt megvalósítással biztosítható, melynek kereteit az építési jogszabályok írják elő. Sajnos az építésfelügyeleti ellenőrzés rendszere erősen redukálódott.

A szakmai, műszaki megalapozottságot a minden pályázatnál megkövetelt Környezetvédelmi Energetikai Számítás (KESZ) mellett – melyhez a táblázatkezelő alapú programot a Budapesti Műszaki Egyetem szakértői dolgozták ki – az igazolt kompetenciával rendelkező szakemberek nyilatkozatai hivatottak biztosítani.

Ezzel azonban csak az első fázis tekinthető befejezettnek, mert a tényleges kibocsátási adatokat a valós fogyasztások alapján lehet meghatározni, hosszabb időszak után.

A folyamatok elhúzódása miatt ilyen valós fogyasztási adatok jelenleg még nem állnak rendelkezésre.

A benyújtott pályázatok adatainak feldolgozása, nyilvántartása

A pályázatkezelési rendszer kérdésköre, melyet jogszabály határol be, adminisztratív oldalról elfogadható, elektronikai támogatása is kialakult, viszont az erős gazdasági orientáció mellett a műszaki megközelítés részletesebb szabályozást igényelne.

A pályázatkezelésben érintettek a feladataikat megfelelő szinten végzik.

A szén-dioxid megtakarítás számítására ható bizonytalanságok

A 2007/589/EK határozat alkalmazza a hitelesítési kockázat fogalmát, amely annak a kockázata (valójában esélye), hogy a hitelesítő nem megfelelő szakvéleményt ad ki.

A kibocsátónál meglévő vagy lehetséges eredendő (IR) és ellenőrzési (CR) kockázat, valamint a hitelesítő észlelési (DR) kockázatának függvénye. Jelen audit keretében az energetikai szakértő anyagának összeállítása során lehetnek IR és CR elemek, és az ellenőrző számításokat végzőnél kalkulálhatunk DR létezésével.

A minimalizálás érdekében azonosítani és elemezni kell az olyan kockázati elemeket, amelyek lényeges tévedéshez vagy eltéréshez vezethetnek. Így biztosítható az ún. elvárható bizonyosság.

A lényegességi szintre (küszöbérték a valóságosság kijelentéséhez) azonban nem áll rendelkezésre előírt adat. A nagyságrend és a tapasztalatok alapján 10-15% között célszerű meghúzni a határt.

Az elméleti alapvetésekben vannak különbségek mind az energetikai jellemzők kiszámításában, mind a kibocsátást befolyásoló faktorok értékeiben. Ha egységes elveken és metodikával dolgozunk, akkor ha van is, ugyanazt a torzítást visszük bele valamennyi kalkulációba, s különbségek jó közelítéssel megfelelőnek tekinthetők. Ezért a pályázatban előírt, az energetikai jellemzők meghatározását szabályozó jogszabállyal harmonizált számítási metodikából eredő bizonytalansági tényezőt nem szerepeltetünk, még annak tudatában sem, hogy a KESZ program is tartalmazhat hibákat, ill. alkalmazása során hibalehetőségeket (pl. elektromos témák kezelése).

Kockázati elemek és becsült mértékük:

- Téves műszaki paraméterek használata az épületről, hiányos adatokból és/vagy szakmai tévedésből eredően (2-10 %)
- Torzított számítási eredmények: nem megfelelő segédszámítások, túl sok elhanyagolás (2-7 %)
- Hibás adatok: számszaki hibák maradnak bent kontroll számítások hiányában; pl. nincsenek összevetve a korábbi adatok becslései - épület adatokból számolt és a számlákra kifizetett energia (1-5 %)
- Nem a tényleges adatok kerülnek a képletekbe: pl. tervtől való eltérés, hiányos kivitelezési dokumentáció (1-3 %)
- Emberi és/vagy adminisztrációs hiba: elírás, figyelmetlenség; rossz adattovábbítás (1-3 %)
- A követett időszakban az elméleti alapon kiszámolt és a ténylegesen felhasznált mennyiség eltérhet egymástól: extrém körülmények, használók szubjektumai, egyéb nem kalkulált tényezők miatt (2-5 %)

A szélsőértékek felhasználásával mintegy 5 ill. 34 %-os eredő összbizonytalansághoz juthatunk, ám reális esély van az alsó értékhez közel kerülni.

A befogadott pályázatoknál a tervezett CO₂ csökkenés:	68 740 tCO₂/év
A megtakarítás tolerancia sávja:	65 303 tCO₂/év – 72 177 tCO₂/év
A pályázatokkal elérni tervezett energia megtakarítás:	1 090 000 GJ/év

A pályázók tehát összesen 68 740 t éves szén-dioxid csökkentést (megjegyzés: egy közepes ipari létesítmény éves kibocsátásával ekvivalens mennyiség) céloztak meg, amelyhez összesen 29,144 Mrd Ft támogatást kívántak igényelni (424 Ft támogatás / CO₂ kg csökkenés). Az energiafogyasztás mérséklésénél (1 090 000 GJ) az látszik, hogy átlagban mintegy 27 Ft támogatásba kerül egy MJ megtakarítást elérni. Viszont a szórás természetesen igen nagy lehet, mert nagyban függ a kiindulási ponttól és a szükséges ráfordítások jellegétől.

A döntési stádiumba került pályázatok 1 883 t CO₂ csökkentést ígérnek 653 millió Ft támogatás mellett (345 Ft támogatás / CO₂ kg csökkenés). Energia megtakarításban ez 27 700 GJ – 2,6 Ft/MJ ráfordítással. Ezek a sokaságra vetítve igényelt támogatásban 2,2 %-t, kibocsátás csökkentésben 2,7 %-t képviselnek.

A fentebb leírtakkal együtt és amellet is elfogadhatónak tekinthetők az energia megtakarításra és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésre közölt eddigi adatok.

2.4.3. ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram

Az alprogram pályázatait az Energia Központ NKft-nél kerültek ellenőrzésre.

Az alprogramba beérkezett pályázatok feldolgozása a vizsgált időszak végén (2010.12.31.) az alábbi: meghozott döntés alapján 858 nyertes projekt van (darabszámban 46 %). A befogadottak másik fele az előkészítés különböző fázisaiban volt. Az elmúlt 3 hónapban itt sem volt lehetőség a döntéshozatalra, így a jelen vizsgálatkor is ezek a számok találhatók meg.

A folyamatok auditálásához igyekezni kell reprezentatív mintavételt alkalmazni, s a lehető legtöbb adattal dolgozni. Ebben az alprogramban a nagyobb darabszám és az előrehaladottabb állapot relatíve kedvezőbb választási lehetőségeket teremtett, különösen azért mert 196 projekt már a szerződéskötésen is túl jutott, ahol már közel végleges adatokról beszélhetünk.

E csoport részére 220,2 millió Ft támogatás került megítélésre. A pályázók ennek felhasználásával 636,5 t szén-dioxid kibocsátás csökkentést (346 Ft támogatás / CO₂ kg csökkenés), ill. 10,9 millió MJ megtakarítást vállaltak, ami MJ-ként 20,2 Ft-ot jelent.

A részletes vizsgálatra kiválasztott 4 minta jellemzői (amelyek a pályázatok 2 %-ának felelnek meg):

- egy társasház pályázata, ami egyúttal mind a beruházás költségében, mind a kibocsátás csökkentésében a lista elején helyezkedik el – a projekt folyamatban van
- egy új építésre beadott anyag, melyben szintén jelentős költségadatok találhatók és ahol már megtörtént a helyszíni szemle – ez a projekt is folyik
- egy komplett felújítási pályázat, amelyik a legnagyobb szén-dioxid megtakarítást irányozta elő és a tervezettnél megfelelően hajtották végre – befejezett projekt
- egy részleges (kis értékű) felújítási pályázat, ami szintén az előzetes elképzelések szerint zajlott – befejezett projekt

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	ZBR-EH-09-066	Energia Központ NKft.	2011. 04. 07.
2.	ZBR-EH-09-195	Energia Központ NKft.	2011. 04. 07.
3.	ZBR-EH-09-433	Energia Központ NKft.	2011. 04. 07.
4.	ZBR-EH-09-468	Energia Központ NKft.	2011. 04. 07.

Valamennyi pályázat (a tételesen vizsgáltak és a mellette áttekintett, lényegesen nagyobb adathalmaz pozitív elemei is) a kívánalmaknak megfelelő és a támogatása műszakilag indokolt.

A hatékonysági mutatók a projektek jellegénél fogva jelentős szórást mutatnak. Költséghatékonyságban 184.880 Ft/CO₂t-tól 792.430 Ft/CO₂t-ig, éves kibocsátási egységre fordított támogatásban 55,9 Ft/CO₂kg-tól 238 Ft/CO₂kg-ig, éves energiacsökkentésre fordított támogatásban 7,1 Ft/MJ-tól 12,8 Ft/MJ-ig terjed a szórás a vizsgált projekteknél.

A bizonytalanságok szintén nem egységesek, és az egzakt mérési eredmények folyamatos követése nélkül nem is várható stabil és alacsony érték.

Megállapítható, hogy – a várakozásoknak megfelelően – a legmegbízhatóbb eredményt új építésnél lehet elérni.

A pályázatkezelésben érintettek a feladataikat megfelelő szinten végzik.

Energetikai számítások

A szén-dioxid kibocsátás csökkentés szempontjából kiemelt fontosságú a közreműködők és a kivitelezők szerepe, leginkább az energetikai számítások. Az elvi háttér adott, regisztrált szakemberek rendelkezésre állnak, a munkavégzésben, a megvalósításban még vannak javítási lehetőségek.

Az előírt követelmények:

- az egyes határoló szerkezetek rétegtervi hőátbocsátási értéke (U , W/m^2K) nem haladhat meg egy maximális értéket,
- az épület fajlagos hőveszteség tényező (q_m , W/m^3K) korlátozott,
- az épületeknek meg kell felelnie az összesített energetikai jellemző (E_p , kWh/m^3a) követelményértékének.

A megfelelés a korrekt megvalósítással biztosítható, melynek kereteit az építési jogszabályok írják elő. Sajnos az építésfelügyeleti ellenőrzés rendszere erősen redukálódott.

A szakmai, műszaki megalapozottságot a minden pályázatnál megkövetelt Környezetvédelmi Energetikai Számítás (KESZ) mellett – melyhez a táblázatkezelő alapú programot a Budapesti Műszaki Egyetem szakértői dolgozták ki – az energetikai tanúsítvány(ok) és a kompetenciával rendelkező szakemberek nyilatkozatai hivatottak biztosítani.

Ezzel azonban csak az első fázist tekinthetjük befejezettnek, mert a tényleges energia felhasználást és kibocsátási adatokat a valós fogyasztások alapján lehet meghatározni, hosszabb időszak után. A folyamatok elhúzódása miatt ilyen adatok jelenleg még nincsenek, így csak vélelmezni lehet a végeredmények pontosságát, vagy pontatlanságát.

A kiírásban nem kellő mélységben kifejtett elemek nem könnyítik meg az értékelést, valamint szerepük lehet a jelentős mennyiségű kizárás bekövetkezésében is.

A szén-dioxid megtakarítás számítására ható bizonytalanságok

A lényegességi szintre (küszöbérték a valóságosság kijelentéséhez) itt sem áll rendelkezésre előírt adat. A nagyságrend és a tapasztalatok alapján 10-15% között célszerű meghúzni a határt.

Az elméleti alapvetésekben vannak különbségek mind az energetikai jellemzők kiszámításában, mind a kibocsátást befolyásoló faktorok értékeiben. Ha egységes elveken és metodikával dolgozunk, akkor ha van is, ugyanazt a torzítást visszük bele valamennyi kalkulációba, s különbségek jó közelítéssel megfelelőnek tekinthetők. Ezért a pályázatban előírt, az energetikai jellemzők meghatározását szabályozó jogszabállyal harmonizált és az energiatanúsítványok készítésénél használt WinWatt programmal összhangba hozott számítási metodikából eredő bizonytalansági tényezőt nem szerepeltetünk, még annak tudatában sem, hogy a programok is tartalmaz hibákat, ill. alkalmazása során hibalehetőségeket (pl. elektromos témák kezelése).

Kockázati elemek és becsült mértékük:

- Téves műszaki paraméterek használata az épületről, hiányos adatok és/vagy szakmai tévedésből eredően (2-7 %)
- Torzított számítási eredmények: nem megfelelő segédszámítások, túl sok elhanyagolás (2-7 %)
- Hibás adatok: számszaki hibák maradnak bent kontroll számítások hiányában; pl. nincsenek összevetve a korábbi adatok becslései - épület adatokból számolt és a számlákra kifizetett energia (1-5 %)
- Nem a tényleges adatok kerülnek a képletekbe: pl. tervtől való eltérés, hiányos kivitelezési dokumentáció (1-5 %)
- Emberi és/vagy adminisztrációs hiba: elírás, figyelmetlenség; rossz adattovábbítás (0-3 %)
- A követett időszakban az elméleti alapon kiszámolt és a ténylegesen felhasznált mennyiség eltérhet egymástól: extrém körülmények, használók szubjektumai, egyéb nem kalkulált tényezők miatt (2-5 %)

A szélsőértékek felhasználásával mintegy 5 ill. 31 %-os eredő összbizonytalansághoz juthatunk, ám reális esély van az intervallum közepére, ill. alsó értékhez közel kerülni.

A nyertes pályázatoknál a tervezett CO₂ csökkenés:	3 013 tCO₂/év
A megtakarítás tolerancia sávja:	2 471 tCO₂/év – 3 555 tCO₂/év
A pályázatokkal elérni tervezett energia megtakarítás:	8 938 tCO₂/év – 122 862 tCO₂/év

A pályázók tehát összesen 9 165 t éves szén-dioxid csökkentést (láthatóan egy nagyságrenddel kisebb kibocsátás mérséklésről van szó, mint a panel alprogramban) céloztak meg a pályázók, amelyhez összesen 4,152 Mrd Ft támogatást kívántak igényelni (453 Ft támogatás / CO₂ kg csökkenés – ami hasonló a paneleknél megjelentekkel).

A nyertes pályázatok 3 013 t szén-dioxid csökkentést ígérnek 1,290 Mrd Ft támogatás mellett (428 Ft támogatás / CO₂ kg csökkenés). Ezek a sokaságra vetítve - igényelt támogatásban 31 %-ot, kibocsátás csökkentésben 32,9 %-ot képviselnek. Azaz a még döntésre váró, félnél kissé több pályázatnál mindkét jellemzőhöz nagyobb szám fog tartozni, ha nem történnek további módosítások.

A fentebb leírtakkal együtt és amellett is elfogadhatónak tekinthetők az energia megtakarításra és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésre közölt eddigi adatok.

2.4.4. ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram

Az alprogram pályázatait a Vidékfejlesztési Minisztériumban kerültek ellenőrzésre.

Az alprogram célja a magyarországi háztartásokban található régi, nem környezetbarát, nem energiahatékony háztartási gépek lecserélése korszerű, környezetbarát, energiahatékony készülékekre.

További cél volt a lecserélt gépek (hulladékok) visszagyűjtése és feldolgozása / megsemmisítése.

A régi mosógépek és/vagy hűtőgépek A, A+, A++ energia-hatékonysági osztályú új mosógépekre és/vagy hűtőgépekre történő cserélése szén-dioxid kibocsátás csökkentést és energia-megtakarítást eredményez.

A két fordulóban végrehajtott pályáztatás során 195 db pályázat nyert 999 974 783 Ft értékben.

A formai és egyéb szempontokon túl a döntési kritériumok között szerepelt a klímavédelmi szempont, mely értelmében a háztartási gépek cseréje során legalább 10%-os szén-dioxid kibocsátás csökkenést kell elérni.

Ezt a 10%-os megtakarítási kritériumot előíró, formálisan jóváhagyott dokumentum nem készült, ellenben rendelkezésre áll a 2010. július 13-i Szakértői Bizottsági ülés emlékeztetője, amelyből a kritérium elfogadottságára következtetni lehet.

Azon pályázatoknál, ahol a klímavédelmi szempont nem teljesült, de a többi feltétel igen, lehetőség volt a pályázatot úgy módosítani, hogy egy még energiatakarékosabb gép választásával a kívánt 10%-os szén-dioxid kibocsátás megtakarítást elérik.

A pályázati ciklus végső eredménye:

Pályázatok	Összeg (Ft)
Az első ülésen elfogadott pályázatok	796 411 404
Az első ülésen elutasított, de módosítással elfogadott pályázatok	128 070 406
A második ülésen elfogadott pályázatok	75 492 973
Összesen:	999 974 783

A következő pályázatok anyaga volt a helyszíni vizsgálat tárgya az audit során:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	K-36-10-00004X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
2.	K-36-10-00009X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
3.	K-36-10-00019X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
4.	K-36-10-00031X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
5.	K-36-10-00069X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
6.	K-36-10-00087X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
7.	K-36-10-00129X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
8.	K-36-10-00213X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.
9.	K-36-10-00229X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 07.

Változások átvezetése

A pályázati ciklus alatt bekövetkező változásokat nyomon követhető módon dokumentálták. Az időközi változásokról a Támogatott írásban értesítette a Támogatót. A vizsgált pályázatokban elköltözés miatti lakcímváltozás, ill. visszalépés miatti változás (új igénylő bevezetése) fordult elő. A megváltozott adatokat a dokumentumokban átvezették.

A benyújtott pályázatok adatainak feldolgozása, nyilvántartása

A pályázati adatok feldolgozása és nyilvántartása Excel táblákban történik.

A „Háztartások Listája” (HGCS-tábla-v06) tartalmazza a pályázati azonosítóval ellátott háztartások listáját a pályázott régi és új berendezések adataival, a döntést a klímavédelmi cél teljesítéséről, vagy elutasításáról. Itt a szén-dioxid kibocsátás számításához a 0,771 kgCO₂/KWh átszámítási faktort használták fel (1 MWh = 771 kgCO₂ kibocsátást eredményez).

A „HTG_osszesito” háztartási gépek összesítő táblázatában a szén-dioxid kibocsátás számításánál egy másik faktorról számoltak, melynek értéke 0,93 kgCO₂/KWh. (1 MWh = 930 kgCO₂ kibocsátást eredményez). Az átszámítási faktor tekintetében tehát nincs összhang az előző táblázattal.

Az audit során kiderült, hogy a pályázatok feldolgozása során kezdetben használták a 0,93 kgCO₂/KWh faktort, majd ezt a faktort, szakértői egyeztetés következményeként, 0,771 kgCO₂/KWh-ra módosították.

Ennek az új faktornak az elfogadásáról, jóváhagyásáról, validálásáról szóló dokumentummal nem találkoztunk, de ugyanakkor a szervezetek egymás közötti levelezéseiből és beszámolókból az derül ki, hogy ezt tekintik végleges átszámítási faktornak.

Az új faktor alapján végzett számítás szerint a vizsgált pályázóknál a szén-dioxid kibocsátás megtakarítás 63,77 % és 70,80 % között alakult, vagyis a klímavédelmi szempontokat figyelembe véve a megtakarítás jelentős mértékű volt.

Fenti faktorról abban az esetben lehet számolni, amennyiben a régi és az új berendezés fogyasztása egyaránt ismert, vagyis a különbség számítható. Amennyiben a lecserélt régi készülék fogyasztási adata nem áll rendelkezésre, a fogyasztást a CECED Magyarország Egyesülés tanulmánya és szakvéleménye alapján becsülték. A szakvélemény a készülékek gyártási éve szerinti sávban meghatározott, közelítő energiafogyasztási becsléseket tartalmaz.

A régi berendezések leadása

A pályázati anyagban szereplő „Előzetes kereskedői nyilatkozat” utolsó mondata a régi lecserélt gépek leadásáról való nyilatkozat tekintetében nem egyértelmű. A pályázati felhívásban az igeidők keverednek, pl.:

- A Kereskedői nyilatkozat így fogalmaz: *„Nyilatkozom továbbá arról, hogy az átvett régi háztartási gépe(ke)t a gyártóval szerződésben álló hasznosítást koordináló szervezetnek térítésmentesen átadom.”*
- Ugyanakkor a pályázati felhívás így fogalmaz: *„... továbbá a kereskedő igazolja, hogy a csere során visszavett régi háztartási gép(ek)et térítésmentesen átadta a gyártóval leszerződött hasznosítást koordináló szervezet részére.”*

A jelenlegi dokumentumok és nyilvántartások alapján nem követhető, hogy mi lett a lecserélt gépek sorsa, igazoltan bekerültek-e hulladékkezelési rendszerbe.

Beszámolók készítése

Kedvezményezett a befejezési határidő leteltétől számított 30 napon belül tételes pénzügyi beszámolót készít, a támogatási összeg felhasználásáról, a támogatott cél szerződés szerű megvalósításáról, az elért környezetvédelmi eredményekről.

A szűrőpróba szerűen vizsgált projektek beszámolóiból sem derül ki, mi lett a lecserélt gépek sorsa, a kereskedők hova adták le. Az audit során nem találkoztunk olyan dokumentummal, mely a visszavett háztartási gépek átadását igazolta volna a hasznosítást koordináló szervezet részére.

A lecserélt háztartási gépek energiafogyasztásának meghatározása

A pályázók körében sok esetben nehézséget jelentett a régi gépek energiafogyasztásának, illetve gyártási évének meghatározása. Ez érthető, mivel egy 2008-ban készült felmérés szerint a Magyarországon használt a mosógépek

- 33,7%-a 3-7 éves,
- 15,5%-a 8-10 éves,
- 25%-a 11 évnél idősebb.

A hűtőgépek esetében a helyzet hasonló:

- 30,9%-a 3-7 éves,
- 15,7%-a 8-10 éves,
- 24,7%-a 11 évnél idősebb

A mélyhűtők estén pedig a gépek 48,2%-a 11 évnél idősebb.

A pályázatok beadása során összegyűjtött adatokból készült statisztika azt mutatta, hogy

- 9242 db lecserélni kívánt hűtőből 91 db volt az, melyet 2002-ben és utána gyártottak. A lecserélni kívánt hűtők átlagéletkora 23 év volt.
- 8511 db lecserélni kívánt mosógépnél 241 db volt az, melyet 2002-ben, ill. utána gyártottak. A lecserélni kívánt mosógépek átlagéletkora 20 év volt.
- A 2002 előtt gyártott háztartási gépeknél a fogyasztásokat a pályázók egy-két kivételtől eltekintve nem tudták megadni, illetve a megadott fogyasztások több esetben megkérdőjelezhetők voltak.

A CECED 2009-ben készült tanulmánya szerint az 1997. év előtti hűtőgépek energia fogyasztása 880 KWh/db/év. Ebbe a kategóriába a nagyon régi, akár 30 éves gépeket is belevették. Ezzel szemben pl. a 2008-as új A+ és 2007-es A+ gépek energia fogyasztása 220 KWh/db/év.

Mélyhűtők estén az 1997. év előtti gépek energia fogyasztása 900 KWh/db/év. Ezzel szemben a 2007-es A+ gépek energia fogyasztása 220 KWh/db/év, míg a 2008-as új A+ gépek energia fogyasztása 210 KWh/db/év.

Mosógépek esetén 1997. év előtti gépek energia fogyasztása 266 KWh/db/év. Ezzel szemben a 2008-as új A+ és 2007-es A+ gépek energia fogyasztása 109 KWh/db/év, heti 2 mosást feltételezve.

Egy 10 éves hűtőgép kétszer, egy 20 éves pedig háromszor annyi energiát fogyaszt átlagosan, mint egy mai, hatékony berendezés. A tanulmány szerint az új készülékhez rendelt éves fogyasztási értéket megszorozva 3,3-mal megkapjuk a 23 éves gép átlagfogyasztását.

Ez 726 kWh.

A mosógépeknél a tanulmány szerint a 11 évnél idősebb gépeknél 260,85 kWh-val kell számolni.

A számítások továbbá azt is mutatják, hogy a 11 évnél idősebb hűtőgépek lecserélésével mintegy 75%-os energia megtakarítás érhető el. Ez az érték a mosógépek esetén 60%.

A szén-dioxid számítás pontosságára ható bizonytalanság kiszámításához az átlagfogyasztás becsléséből eredő bizonytalanságot mindenképpen figyelembe kell venni. A nagyszámú minta feldolgozását és az életkor meghatározásánál tapasztalt pályázói bizonytalanságot figyelembe véve a becsült és a valós érték közötti különbség elérheti a 15%-ot.

A régi gépek átlagfogyasztásának becsléséből eredő bizonytalanság

A nyertes pályázatok adatait feldolgozták és a számított megtakarítások adatai (KWh/év és a kgCO₂/év) az alábbi táblázatokban láthatók.

A számításokat a 0,771 kg CO₂/KWh átszámítási faktorral végezték el.

Mosógépek:

2002 előtt gyártott és lecserélt mosógép		Új mosógép		Megtakarítás	
KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év
1 107 296	853 725	662 192	510 550	445 104	343 175
2002-ben és utána gyártott és lecserélt mosógép		Új mosógép		Megtakarítás	
KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év
7 862	6 062	4 767	3 675	3 095	2 386
Összesen		Összesen		Összesen	
KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év
1 115 158	859 787	666 959	514 225	448 199	345 561

A számítások szerint a régi mosógépek cseréjével 345 561 kgCO₂-t lehet megtakarítani évente.

Hűtőgépek:

2002 előtt gyártott és lecserélt hűtőgép		Új hűtőgép		Megtakarítás	
KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év
5 590 369	4 310 174,5	1 949 609	1 503 148,6	3 640 760	2 807 026
2002-ben és utána gyártott és lecserélt hűtőgép		Új hűtőgép		Megtakarítás	
KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év
17 390	13 407,7	11 644	8 977,5	5 746	4 430,1
Összesen		Összesen		Összesen	
KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év	KWh/év	kgCO ₂ /év
5 607 759	4 323 582	1 961 253	1 512 126	3 646 506	2 811 456

A régi hűtőgépek cseréjével 2 811 456 kgCO₂-t lehet megtakarítani évente.

A lecserélt berendezések jelentős százalékánál a gyártási év 2002 előtti, és ezeknél a régi gépeknél a fogyasztásokat a pályázók néhány kivételtől eltekintve nem tudták megadni, ezért a CECED által végzett tanulmány adatait figyelembe véve az átlagfogyasztások kerültek dokumentálásra.

A megtakarított szén-dioxid mennyiség bizonytalanságának kiszámításánál különbséget tettünk a két kategória között,

- a 2002 év előtt gyártott berendezések esetén a becsült átlagfogyasztásokkal számoltak, (hibaszázalék 15%)
- míg a 2002-ben, ill. azután gyártott gépeknél pedig a valós fogyasztásokkal számolhatunk. (hibaszázalék 0%)

A szén-dioxid megtakarítás meghatározás pontosságára ható súlyozott összesített bizonytalanság a nagy számú 2002 előtt gyártott gépek miatt mind a mosógépek, mind a hűtők esetén 15%.

A 771 kgCO₂/MWh átszámítási faktor számításából eredő bizonytalanság

A Klímapolitikai Főosztály által kiszámított kWh-nak megfelelő szén-dioxid kibocsátás számításánál az alábbi energiamixből indultak ki:

energiahordozók	termelés, 2008	primerenergia	CO ₂ kibocsátás		
	GWh/év	TJ/év	tCO ₂ /TJ	tCO ₂ /év	kgCO ₂ /MWh
energetikai barnaszén	920	15 613	94,6	1 476 990	1605
lignit	5 327	53 847	113,2	6 095 480	1144
feketeszén féltermék	681	12 770	94,6	1 208 042	1774
olaj	355	3 875	77,3	299 538	844
földgáz	15 317	148 685	56,1	8 341 229	545
nukleáris	0	156 842			
megújuló	0	29 588			
ebből:					
szél	205				
víz	213				
biomassza	1 818				
egyéb	371				
összesen	22 600	421 220		17 421 278	771

A tüzelőberendezésekből származó szén-dioxid kibocsátás kiszámításához az egyes felhasznált tüzelőanyagok (forrásanyagok) energiatartalmát meg kell szorozni a kibocsátási tényezővel és az oxidációs tényezővel. (2007/589/EK)

(CO₂-kibocsátás = tevékenységre vonatkozó adatok × kibocsátási tényező × oxidációs tényező)

A tevékenységre vonatkozó adatok a vizsgált időszak folyamán felhasznált tüzelőanyag energiatartalmával (TJ) vannak kifejezve. A felhasznált tüzelőanyag energiatartalmát a következő képlettel kell kiszámítani:

Felhasznált tüzelőanyag energiatartalma [TJ] = felhasznált tüzelőanyag [t vagy Nm³] × tüzelőanyag fűtőértéke [TJ/t vagy TJ/Nm³]

A tüzelőanyagok karbon-tartalmából, a karbonnak szén-dioxiddá történő átalakulásához a 3,664 (tCO₂/tC) konverziós tényezőt alkalmazva a tC/TJ értékek is kiszámíthatók.

A forrásanyagokra vonatkozó tC/TJ értékek a 2., 3. és 4. oszlopban szereplő adatokból meghatározhatók, a kapott értékek az irodalmi adatokkal jól egybevágóak. Pl.:

- Olaj: 21,1 tC/TJ
- Barnaszén: 25,82 tC/TJ
- Lignit: 30,89 tC/TJ
- Feketeszén: 25.8 tC/TJ
- Földgáz: 15,3 tC/TJ

A GWh/év adatból a primerenergia oszlopban lévő TJ/év nem vezethető le. 1GWh = 3,6 TJ átszámítási faktort figyelembe véve a megadott értékek és az átváltási arányszám között ellentmondás van.

A táblázat adatait figyelembe véve pl. a földgáz esetén 545 kgCO₂/MWh átszámítási értéket kapunk.

Ugyanakkor a ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. ütem értékelése során a Budapesti Műszaki Egyetem szakértője által végzett számítások eredményeként a földgázra megállapított átszámítási érték 202 kgCO₂/MWh.

A két számítás között a szén-dioxid kibocsátás végeredményét nagy mértékben befolyásoló különbség van.

A 0,771 kgCO₂/KWh faktorial számolva a hűtők és mosógépek cseréjével elért összes megtakarítás 3.157.017 kgCO₂/év, ebből

- 3 150 201 kgCO₂/év megtakarítás a 2002 előtt gyártott gépek (hűtő+mosógép) lecseréléséből,
- 6 816 kgCO₂/év megtakarítás a 2002-ben, ill. azután gyártott gépek (hűtő+mosógép) lecseréléséből származik.

Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram végrehajtásával a megtakarítás összesen		
KWh/év	tCO ₂ /év	GJ/év
4 094 705	3 157	14 741

A szén-dioxid megtakarítás számítására ható bizonytalanságok összessége

A szén-dioxid megtakarítás számítás pontosságára ható bizonytalanság csak egy validált átszámítási metódust feltételezve határozható meg pontosan. Ennek figyelembevételével az alábbi részbizonytalanságokkal célszerű számolni:

- Az energiamixből számított kgCO_2/KWh faktor meghatározási hibája (pl. rendszer veszteség, hatásfok figyelembe vétele, statisztikai adatok megbízhatósága)
- Az energiahordozó forrásanyagok mennyiség méréséből eredő bizonytalanság (1,6%)
- Az elektromos energia teljesítmény méréséből eredő bizonytalanság (0,5%)
- A régi gépek átlagfogyasztásának becsléséből eredő bizonytalanság. (15%)

A felsoroltak közül az utolsó három elemre összegzett bizonytalanság: 15%

A pályázatokban szereplő adatok kezelésében, rögzítésében a tévedési kockázat minimális. A többlépcsős ellenőrző rendszer alkalmas arra, hogy a lényegi valótlanosságokat kiszűrje és azok felhasználását időben megakadályozza.

A pályázatkezeléssel kapcsolatos adatok tárolásához és feldolgozásához használt táblázatkezelő programok és más eszközök megbízhatóak.

Az egyszerű, de szabályozott adatkezelési rend és a tételes visszaellenőrzés lehetősége mellett az észlelési kockázat mértéke elhanyagolható.

2.4.5. ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram

Az alprogram pályázatait a Vidékfejlesztési Minisztériumban kerültek ellenőrzésre.

A támogatás elsődleges célja a klímavédelem. A hatékonyabb, kevesebb villamos energiát fogyasztó eszközök elterjesztésével jelentős mennyiségű villamos energia takarítható meg a háztartásokban. Egy energiatakarékos izzó például mintegy 80%-kal kevesebbet fogyaszt, mint egy azonos fényerejű hagyományos izzó.

A pályázatban résztvevő társadalmi csoportok az energiapazarló hagyományos izzók lecserélésével hozzájárulnak az ország klímavédelmi céljaihoz és ezzel párhuzamosan csökkentik energiafogyasztásukat és az ebből eredő kiadásait.

További cél volt a lecserélt izzók (hulladékok) visszagyűjtése és feldolgozása / megsemmisítése.

A támogatás elnyeréséhez számszerűsített klímavédelmi cél nem volt hozzárendelve. A pályázati dokumentumokon a lecserélt hagyományos izzók számát, teljesítményét (watt) és a támogatás eredményeképpen csökkent teljesítményigényt kellett számszerűsíteni. (a csere előtti össz-Wattszám és a csere utáni össz-Wattszám különbsége).

Mivel a pályázat elsősorban eszközorientált volt, nem határozott meg a szén-dioxid kibocsátás megtakarítására küszöbszámokat, melyek segítségével differenciálni lehetett volna a benyújtott pályázatok között.

A támogatási szerződés tartalmazta az adott támogatott vonatkozásában a régi izzók begyűjtésére és elszállítására jogosult szervezet nevét, címét, elérhetőségét.

Az Átadás-átvételi elismervényen dokumentálták a kedvezményezett megnevezését, címét, a lecserélt működőképes hagyományos izzók számát és teljesítményét (watt), valamint a támogatásból vásárolt és átadásra került energiatakarékos izzók számát és teljesítményét.

A Vidékfejlesztési Minisztérium ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram szakértői bizottsági ülésein döntöttek a nyertes pályázatokról.

A pályázati ciklus végső eredménye 259 nyertes pályázat.

Pályázatok	Összeg (Ft)
fogyatékkal élők	150 000 000
időskorúak	162 949 148
nagycsaládok	137 050 852
Összesen:	450 000 000

A következő pályázatok anyaga volt a helyszíni vizsgálat tárgya az audit során:

Sorszám	Pályázat száma	Felülvizsgálat helyszíne	Felülvizsgálat időpontja
1.	K-36-10-00367X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.
2.	K-36-10-00416X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.
3.	K-36-10-00498X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.
4.	K-36-10-00509X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.
5.	K-36-10-00598X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.
6.	K-36-10-00616X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.
7.	K-36-10-00628X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.
8.	K-36-10-00673X	Vidékfejlesztési Minisztérium	2011. 04. 12.

A benyújtott pályázatok adatainak feldolgozása, nyilvántartása

Az „IZZO Osszesito jav” Excel táblához tartozó munkalapok tartalmazzák a pályázati azonosítóval ellátott támogatottak adatait, az igényelt támogatáson túl a leadásra tervezett hagyományos izzók darabszámát és az összes szén-dioxid megtakarítást (mértékegység nélkül).

A „Haztartasok” összesítő táblázata tartalmazza pályázati azonosítónként a lecserélt hagyományos izzók és az új izzók darabszámait, valamint a szén-dioxid megtakarítást.

Az „izzo_nyertes_megtakaritas” tábla tartalmazza összefoglalóan az alprogramban szereplő összes lecserélt különböző fogyasztású régi izzókat típusonként és az új izzókat típusonként.

Lecserélt régi izzók összesítése:

Teljesítmény	25 W	40 W	60 W	75 W	100 W	Régi összes
Db	34 115	86 550	142 073	33 442	57 972	354 152
Összteljesítmény (W)	852 875	3 462 000	8 524 380	2 508 150	5 797 200	21 144 605

Felszerelt új izzók összesítése:

Teljesítmény	7 W	8 W	9 W	10 W	11 W	12 W	13 W	14 W
Db	13 034	23 497	20 768	2 286	47 492	30 174	12 675	3 841
Összteljesítmény (W)	91 238	187 976	186 912	22 860	522 412	362 088	164 775	53 774

Teljesítmény	15 W	16 W	17 W	18 W	19 W	20 W	Új összes
Db	88 300	2 324	1 710	11 218	3 161	92 942	353422
Összteljesítmény (W)	1 324 500	37 184	29 070	201 924	60 059	1858 840	5 103 612

A pályázatkezeléssel kapcsolatos adatok tárolásához és feldolgozásához használt táblázatkezelő programok és más eszközök megbízhatóak. Az esetleges pontatlanságok, valótlanosságok könnyen kiszűrhetők.

Az egyszerű, de szabályozott adatkezelési rend és a tételes visszaellenőrzés lehetősége mellett az észlelési kockázat mértéke elhanyagolható.

Az adatok kezelésében, rögzítésében a tévedési kockázat minimális. A többlépcsős ellenőrző rendszer alkalmas arra, hogy a lényegi valótlanosságokat kiszűrje, és azokat felhasználását időben megakadályozza.

Beszámolók készítése

A költségvetési és teljesítési igazolások elkészültek, a hagyományos izzók leadásáról Átadás-átvételi nyilatkozat készült.

A szén-dioxid számítás módszertana és annak bizonytalansága

A vizsgált Excel táblákban található szén-dioxid megtakarításra vonatkozó adatok nem értékelhetők, mert ott a W, vagy KW értékeket szorozták meg egy olyan faktorral, melynek a mértékegysége kgCO_2/KWh . Ez pedig így nem helyes, mivel ez a faktor az 1 KWh-ra eső CO_2kg -ra vonatkozik.

A szén-dioxid kibocsátás meghatározásához meg kell adni azt az átlagos napi üzemidőt, melynek figyelembevételével az éves üzemórák száma, illetve az éves energia felhasználás (KWh/év) kiszámítható. Ezt követően a szén-dioxid kibocsátás a jóváhagyott kgCO_2/KWh faktorral kiszámítható.

A számítások során használt napi üzemidőről, illetve az éves üzemórák számáról rendelkező formális döntésről szóló dokumentummal nem találkoztunk, ám rendelkezésre állt egy olyan anyag, amely a szén-dioxid kibocsátás meghatározásához 1000 óra becsült éves üzemidőt javasol figyelembe venni.

Ezt az értéket alapul véve a lecserélt régi izzók szén-dioxid kibocsátása 16 302 490 $\text{kg}/\text{év}$, míg a felszerelt új izzók kibocsátása 3 934 885 $\text{kg}/\text{év}$, a megtakarítás tehát 12 367 $\text{tCO}_2/\text{év}$. A szén-dioxid kibocsátás számítása a 0,771 kgCO_2/kWh faktorral történt.

Energiatakarékos Izzócsere Alprogram végrehajtásával a megtakarítás összesen		
KWh/év	tCO₂/év	GJ/év
16 040 993	12 367	57 747

A szén-dioxid megtakarítás számítás pontosságára ható bizonytalanságnál az alábbi részbizonytalanságokkal célszerű számolni:

- Az energiamixből számított kgCO_2/KWh faktor meghatározási hibája (pl. rendszer veszteség, hatásfok figyelembe vétele, statisztikai adatok megbízhatósága). A bizonytalanság a jelenlegi adatokból nem számítható.
- Az elektromos energia teljesítmény méréséből eredő bizonytalanság (0,5%)
- Az izzók becsült éves üzemóra meghatározásának bizonytalansága (20%)

A felsoroltak közül az utolsó két elemre összegzett bizonytalanság: 20,1%

3. Átfogó megállapítások

A vizsgált ZBR alprogramokkal kapcsolatban fontos megállapítani, hogy azok nagyon különböző körülmények között, különböző nagyságrendben és eltérő szabályozottság mellett zajlottak.

Tekintettel arra, hogy a pályázatok nagyobb része csak most érkezik/érkezett abba az állapotba, hogy a beszámolók, elszámolások vizsgálata megkezdődhessen, az operatív munka erre – a források elosztásának vizsgálata szempontjából kiemelkedő jelentőségű stádiumára – vonatkozóan nem volt megfelelően auditálható.

Általánosságban, mindegyik alprogramra vonatkozóan megállapítható, hogy a helyszínen is megvizsgált pályázati dokumentáció megfelelő.

A pályázati eljárást szabályozó dokumentumok kivétel nélkül megfeleltek a jogszabályi előírásoknak és megállapítható volt, hogy biztosítják a források átlátható, szabályozott rendszerben történő felhasználását.

Hiányosságokat a ZBR Energiatakarékos Izzócsere és a ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcsere Alprogramok esetében tapasztaltunk, a pályázatok nyilvántartása terén, de ezeket is elsősorban a szervezeti változások okozták.

Ugyanezen alprogramoknál merültek fel hiányosságok a szén-dioxid csökkentés számítási módszertanról szóló döntések dokumentálása terén, ám a szakértői anyagok rendelkezésre állnak.

Feltételezhető, hogy az utóbbi két alprogram is megfelelőbb módon lesz kezelhető a – Minisztériummal szemben – saját pályázatkezelő rendszerrel rendelkező Energia Központnál.

Az átmeneti állapotok megszűnése után valószínűsíthető, hogy a megállapított határidők is tarthatók lesznek.

4. Javaslatok

4.1. Javaslatok a pályázatkezelő szervezetek monitoring – helyszíni ellenőrzés – rendszerének kialakítására

Minden pályázati rendszer, így a ZBR működtetése során is szükséges a pályázatkezelő szervezetek részéről a rendszeres ellenőrzés.

Különös jelentőséggel bír a helyszíni ellenőrzés, melynek keretében a pályázatkezelő ellenőrizni tudja a projekt fizikai megvalósulását, valamint a támogatott által addig csak nyilatkozatban igazoltakat.

A Zöld Beruházási Rendszer működtetésének, felhasználási jogcímeinek, nyilvántartásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 10/2009. (VII.17.) KvVM utasítás 13. § (3) m) pontja, valamint az azt felváltó 18/2011. (III.29.) NFM utasítás 15. § (2) o) pontja tartalmazza a helyszíni ellenőrzések végzésére vonatkozó szabályok meghatározását a támogatási szerződések részeként.

A Klímabarát Otthon Panel és az Energiahatékonysági Alprogramok támogatási szerződés mintáiban szerepel a helyszíni ellenőrzés lehetősége, mely tájékoztatja a pályázót az ellenőrzésben történő együttműködési kötelezettségről.

Megállapítható azonban, hogy az Energia Központ NKft-nek ZBR pályázatok vonatkozásában nincs kialakult helyszíni ellenőrzési rendje. Ennek kialakításához szükséges egy helyszíni ellenőrzési eljárásrend létrehozása. Ennek magában kell foglalnia az adatgyűjtési és adatkezelési tevékenységeket, illetve az adatok valódiságának ellenőrzésére szolgáló rendszert egyaránt.

Tekintettel arra, hogy mindegyik alprogram pályázati rendszerének kezelését az Energia Központ NKft. látja el a 2011-es évtől, elegendő egy helyszíni ellenőrzési eljárásrend kialakítása, az egyes alprogramokra vonatkozó sajátosságok legfeljebb az ellenőrzés dokumentumainak mintáiban (pl. jegyzőkönyv) kell, hogy megjelenjenek.

A helyszíni ellenőrzés eljárásrendjének legalább az alábbiakat tartalmaznia kell:

- Részletesen szabályoznia kell a helyszíni szemlék tervezését, előkészítését, lefolytatását és az esetleges utómunkák dokumentálását.
- Rendelkeznie kell éves ellenőrzési terv készítéséről, és annak havi alábontásáról.
- Ki kell térnie arra, hogy mely esetekben kell helyszíni ellenőrzést tartani, és hogy pontosan mik kerülnek ellenőrzésre a szemle során.

A helyszíni ellenőrzés során elengedhetetlen a következők vizsgálata:

- projekt dokumentumok eredeti példányának rendelkezésre állása
- a kifizetési kérelemhez benyújtott bizonylatok, számlák, egyéb igazoló dokumentumok eredeti példányának rendelkezésre állása, azok megegyezősége a benyújtott hiteles másolatokkal
- teljesítés fizikai megléte

- az állami támogatások felhasználására vonatkozó jogszabályok követelményeinek betartása
  - Meg kell határozni a szemle lefolytatásának menetét. Ennek körében különösen:
    - a szemle vezetőjének feladatait,
    - a helyszíni ellenőrök feladatait,
    - a vizsgálandó dokumentumok körét,
    - a jegyzőkönyv tartalmi elemeit.
- A jegyzőkönyv legalább az alábbiakat tartalmazza:
- projekt azonosító adatok
  - ellenőrzéssel kapcsolatos információk (időpont, helyszín)
  - az ellenőrzés oka (közbenső/záró/rendkívüli) és tárgya
  - megállapítások
  - az ellenőrzött észrevételei, megjegyzései
- Meg kell határozni a helyszíni szemle során kötelezően megvizsgálandó szempontokat, és azokról kérdéslistát kell készíteni.
  - Meg kell határozni a pályázatkezelés és a helyszíni vizsgálatok során keletkezett dokumentumok megőrzésének szabályait.

Az utómunkák (az ellenőrzést követő dokumentálás) során az ellenőrzés következményeként keletkezett feladatokról intézkedési tervet kell készíteni. Az intézkedési tervben szerepelnie kell a következőknek:

- a megállapítás, ami az intézkedést igényli,
- a javasolt intézkedés,
- felelős,
- határidő,
- felülvizsgálat eredménye

A helyszíni ellenőrzéshez kapcsolódóan ajánlott kockázatkezelési modellt és mintavételezési módszertant is készíteni. Ez utóbbiban meghatározásra kerül a helyszíni szemle gyakorisága, célja.

A kockázatelemzés során a kockázati tényezők figyelembevételével minden projekt vonatkozásában a kockázat értékelésre kerül. Az így besorolt projektek egymással összevethetővé válnak, a helyszíni ellenőrzések megtételére egy logikus rendszer alapján kerülhet sor.

Az elszámolás szempontjából szükség van a lehető legpontosabb adatokra azért, hogy hiteit érdemlően bizonyítani lehessen, hogy a megvásárolt kvóták mögött a szerződésben vállaltaknak megfelelő valós teljesítések, valós klímavédelmi beruházások állnak. Ezért a helyszíni vizsgálatba bevont pályázatok körére alprogramonként a következő javaslatot tesszük:

ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram

A pályázatok alapján megvalósuló projektek jelentősen eltérő méretét és műszaki tartalmát figyelembe véve javasolt a pályázatok megvalósulását teljes körűen ellenőrizni.

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram

Az 1 millió Ft alatti támogatási összegű pályázatoknál szűrőpróba-szerű mintavételt, 1 millió Ft felett pedig a projektek 20%-ának helyszíni ellenőrzését javasoljuk.

ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram

A szén-dioxid megtakarítással kapcsolatos számításokat a jövőben lehet pontosítani abban az esetben, ha bizonyítható, hogy a lecserélt háztartási gépek helyett valóban olyan energiafogyasztású gépek kerültek a háztartásokba, melyek adatait a Tranzakciós lapon dokumentálták. Ezért javasolt minden szervezetet auditálni, szervezetenként pedig a szervezethez tartozó háztartások legalább 50%-át.

ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram

Javasolt minden szervezetet auditálni, a szervezeteken belül pedig a hozzájuk tartozó háztartások legalább 20%-át.

4.1.1. Szakmai javaslatok a szén-dioxid kibocsátás csökkentés monitorozási rendszerének fejlesztésére

Az összes alprogramra vonatkozó javaslatok:

- Új pályázati kiírásoknál ajánlatos a követendő jogszabályi előírásokat az érintettek szerinti csoportosításban, egyértelműen közölni.
- Célszerű átgondolni, hogyan lehet megoldani a hosszú átfutási időtartamok alatt történő releváns jogszabályváltozások hatályosságának kezelését (pl. a beadáskor még egy régi van érvényben és az fog szerepelni a dokumentumokban, amikor az érdemi munka megkezdődik, akkor már egy korszerűbbet kell alkalmazni, de az értékelést a már érvénytelen szerint lehet elvégezni).
- Javasolt az adott pályázat műszaki tartalmát pontosabban meghatározni, építőipari kivitelezést tartalmazó projektek esetén tételes műszaki leírást (tervet) bekérni, ill. már a

kírásban tételesen rögzíteni a monitoring követelményeket. Köztük elsődleges prioritással szerepeltetni a lehetséges, indokolatlan többletköltséget nem okozó mérési pontok kialakítását/fejlesztését ill. bővítését, ezzel gondoskodva a költséghatékony és egyben megalapozott ellenőrzési rendről.

- Célszerű minimalizálni az ún. nyilatkozatokra alapozott igazolásokat, mert növeli a bizonytalanságot, ill. csak utólag derül fény a téves, vagy a hamis kijelentésekre. Ahol lehetséges, javasolt preferálni az indokolatlan többletköltséget nem okozó mérési pontok kialakítását/fejlesztését. Ha egyéb okok miatt mégis nyilatkozatra kell támaszkodni, akkor fokozott hangsúly indokolt a pontos meghatározásnál (tartalom és jogosultság).
- Célszerű lenne olyan konstrukciót kialakítani, hogy bizonyos bónusz jellegű juttatás csak egy hosszabb monitoring időszak után, a ténylegességet visszaigazoló adatokkal legyen elérhető.
- Azonos módon, helyen (és könnyen visszakereshetően) szerepeljenek a közreműködő szakértők kompetenciái, különösen a több szerepkörben jelenlévők valamennyi jogosultságát kell tisztázottan látni (Magyar Mérnök Kamara / Magyar Építész Kamara tagsági szám, utána szakmai jogosultságainak azonosítói)
- Az ellenőrzések egységes elvek alapján történnek, de törekedni kell az eredmények azonos módszerrel történő regisztrálására is, ami jelenleg nem mindig azonos módon történik meg, és így későbbi kérdéseket vethet fel.
- Az építési hatóságokkal megfelelő a szükség szerinti kapcsolat, de célszerű volna szorosabbra fűzni (pl. befogadás után elérhetőséget biztosítani a projektek fő adataihoz és kérni a hatóságokat a bejelentési események automatikus jelzésére, vagy az ő adatbázisuk érintett részéhez való hozzáférést intézni). Kívánatos volna az építési engedélyezési eljárások felülvizsgálatát kezdeményezni és az ún. építésfelügyeleti rendszert ismét megerősíteni.
- Célszerű lenne egy-egy koncepció kialakításánál a minimális hatékonysági mutató szakmai meghatározása.
- Ajánlatos lenne egy-egy koncepció kialakításánál a lényegességi szint behatárolása.
- A tömeges eszközbeszerzést igénylő alprogramok (Háztartási Gépcseré Alprogram, Izzócsere Alprogram) esetén célszerű lenne a CECED vagy egyéb partner javaslata alapján felkérni, versenyeztetni a beszállításba bevonandó gyártókat és/vagy nagykereskedőket. A tender eredménye kedvezőbb beszerzési ár lehet, amely jelentősen megnövelheti az adott pályázati keretből finanszírozható darabszámot.

Egyes alprogramokra vonatkozó speciális javaslataink:

ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram

- A klímavédelmi szempontok érvényesítése érdekében javasolt a jövőben meghatározni azt a szén-dioxid megtakarításra vonatkozó mutatót, melynek teljesítése feltétele a pályázatok elfogadásának.
- A szén-dioxid kibocsátás számítás pontosságának és átláthatóságának biztosítása érdekében a jövőben javasolt a számításhoz használható programok körét meghatározni, annak érdekében hogy a felülvizsgáló számára lehetővé tegye a megtakarítások számszerű ellenőrizhetőségét.
- A szén-dioxid kibocsátás számítás nyomon követhetőségének biztosítása érdekében a jövőben javasolt bekérni az egyes átváltási számok levezetését is annak érdekében, hogy az érintettek számára világos legyen, hogy az egyes faktorokat milyen jellemzőkből és milyen képletek alkalmazásával vezették le.
- A szén-dioxid megtakarítás kiszámításához az elfogadott, jóváhagyott módszertant dokumentálni kell. Erre azért van szükség, hogy a szén-dioxid kibocsátás számításának menete a későbbi ellenőrzések során, vagy a munkatársak cseréje esetén mindenki számára követhető és egyértelmű legyen. Ugyancsak fontos megőrizni az átszámítási faktorok levezetéséhez alkalmazott számításokat és megfontolásokat.
- A szén-dioxid kibocsátás nyomon követésének egyik fontos elve a valódiság (2007_589 EK Határozat). Ez többek között azt jelenti, hogy a bizonytalansági tényezőket be kell azonosítani és a lehető legkisebbre kell csökkenteni. Kellő gondossággal kell eljárni annak érdekében, hogy a kibocsátások kiszámítása és mérése a lehető legnagyobb pontossággal történjen. Mindezekre a feladatokra a pályázat kiírását megelőző fázisban célirányosan javasolt felkészülni, azért, hogy az elfogadott egységes elv minden érintett számára követhető legyen.
- Az alprogram 2. üteme köztes fázisban van. Bizonyos tekintetben szerencsésnek tekinthető, hogy a pályázók döntő hányada csak most értesül a döntésről, és a szerződéseket ezután fogják realizálni. Így a korszerűsítés utáni állapot detektálására még lehet konkretizáló kiegészítéseket tenni:
  - a pályázó minden energiatípusról és valamennyi, a tárgyban releváns mérőberendezésről elérhető adatát havi bontásban, áttekinthető és ellenőrizhető formában gyűjtse,
  - a pályázatban közreműködő szakember időszakosan tekintse át és dokumentáltan értékelje ki az adatokat,

- anomáliák esetén a szakember és a pályázó együttműködve tárja fel az eltérés okát és hozzák meg a szükséges intézkedéseket,
- a monitoring jelentésekhez valamennyi dokumentumot csatolni kell.
- A pályázatkezelő a feladatok dokumentációs, adminisztratív teendőit önállóan, a gazdasági és a műszaki jellegűeket részben közreműködők bevonásával végzi. A pályázatok adatai döntően elektronikusan is rögzítettek. Javasoljuk az informatikai szabályzat frissítését a hatékonyabb alkalmazhatóság érdekében, melyhez néhány szempont:
  - célszerű az adatbázis felépítését áttekinteni, a lehetséges racionalizálásokat elvégezni (pl. a kereső modulok jobb használhatósága érdekében strukturálni, majd pedig a szintaktikai előírásokat szigorúan tartani)
  - az összesített adatbázisba bekerülő, lekérdezhető műszaki jellegű ill. az ezeket segítő (pl. a szakértőkre vonatkozó) adatok körét szintén célszerű felülvizsgálni.
- A monitoring adatok mellé kérdések esetén javasolt bekérni a projekttel érintettek véleményét.

ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram

- Ebben az alprogramban szerepel egy kötelező melléklet, amelyen a pályázó minden energiatípusról havi bontásban gyűjti az adatokat. Ahol még lehetséges, célszerű volna évente
  - a pályázatban közreműködő szakember értékelését is kérni az adatok mellé,
  - anomáliák esetén a szakember és a pályázó együttműködve tárja fel az eltérés okát és hozzák meg a szükséges intézkedéseket,
  - a monitoring jelentésekhez valamennyi dokumentumot csatolni kell.
- A pályázatkezelő a feladatok dokumentációs, adminisztratív teendőit önállóan, a gazdasági és a műszaki jellegűeket részben közreműködők bevonásával végzi. A pályázatok adatai döntően elektronikusan is rögzítettek. Javasoljuk az informatikai szabályzat frissítését a hatékonyabb alkalmazhatóság érdekében, melyhez néhány szempont:
  - célszerű az adatbázis felépítését áttekinteni, a lehetséges racionalizálásokat elvégezni (pl. a kereső modulok jobb használhatósága érdekében strukturálni, majd pedig a szintaktikai előírásokat szigorúan tartani)
  - az összesített adatbázisba bekerülő, lekérdezhető műszaki jellegű ill. az ezeket segítő (pl. a szakértőkre vonatkozó) adatok körét szintén célszerű felülvizsgálni.
- A monitoring adatok mellé kérdések esetén javasolt bekérni a projekttel érintettek véleményét.

ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram

- A klímavédelmi szempont teljesítésénél figyelembe vett 10%-os szén-dioxid megtakarítást előíró, formálisan jóváhagyott dokumentum nem készült (bár a kritérium elfogadottságára egyéb dokumentumokból közvetve következtetni lehet). A jövőben minden döntési kritériumot jóváhagyó dokumentumot ajánlott nyilvántartani és megőrizni.
- A pályázati anyagok feldolgozása során a jövőben is előfordulhat olyan előírás, vagy változás, melyet egy adott határidőtől kezdve figyelembe kell venni és a változás a már feldolgozott pályázatokat is érintheti. Ilyen esetben elengedhetetlenül fontos a változás elrendelésének félreérthetetlen dokumentálása, a jóváhagyó és a jóváhagyási dátum megnevezésével, valamint annak szabályozása, hogy a már feldolgozott dokumentumokon a módosítást át kell-e vezetni.
- Javasolt a számításokhoz felhasznált adatok és az átszámítási faktor kétféle eredményének kritikai felülvizsgálata és a számítási módszer egységesítése. A nyomon követhetőség biztosítása érdekében szükséges a számításhoz használt statisztikai forrás adatok ismertetése és a számítási módszer megadása, illetve annak hivatalos jóváhagyása. A végleges és validált átszámítási faktor alkalmazásával az auditjelentésben is hivatkozott szén-dioxid kibocsátásokat pontosítani kell. A szén-dioxid kibocsátás számítás megbízhatóságának növelésére javasolt a számítások alapadatainak felvételére, feldolgozására, valamint az ebből kiinduló számítások módszerére vonatkozó egységes előírások kidolgozása és validálása.
- A monitorozás során fokozott figyelmet kell szentelni a visszavett háztartási gépek dokumentált átadásának ellenőrzésére.
- A helyszíni ellenőrzések során feltétlenül ki kell térni az új gépek műszaki adatainak ellenőrzésére, különös tekintettel az energia fogyasztás ellenőrzésére, melyet javasolt összevetni a Tranzakciós lapra beírt energia fogyasztással; a gyártási számok egyezőségére; ill. a kereskedőknél javasolt ellenőrizni a lecserélt gépek leadását igazoló dokumentumok meglétét.

ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram

- A klímavédelmi szempontok érvényesítése érdekében javasolt a jövőben meghatározni azt a szén-dioxid megtakarításra vonatkozó mutatót, mely teljesítése feltétele a pályázatok elfogadásának.
- A szén-dioxid megtakarítás kiszámításához az elfogadott, jóváhagyott módszertant dokumentálni kell. Erre azért van szükség,
  - hogy a szén-dioxid kibocsátással kapcsolatos összefüggések világosan levezethetők legyenek és a számítás logikáját mindenki megérthesse,
  - az egységes értelmezés lehetővé teszi az egyes években meghatározott kibocsátási adatok összehasonlíthatóságát,
  - a dokumentált módszertan biztosítaná az egységes értelmezést és annak alkalmazása megfelelő elvárható bizonyossággal nem vezetne tévedésre, vagy eltérésre.
- A helyszíni ellenőrzések során mindenképpen vizsgálni kell az új izzók meglétét; ellenőrizni kell műszaki adataikat (W), ill. a régi izzók leadását igazoló Átadás-átvételi nyilatkozatokat.

4.2. Javaslatok a későbbi auditálási rendszer kialakítására

A jelentés megállapításai alapján javasoljuk, hogy a későbbi auditálási rendszer is elsősorban a pályázatadási és döntési rendszer vizsgálatára helyezze a hangsúlyt, tekintettel arra, hogy a pályázati dokumentáció tételes vizsgálata jelen esetben megnyugtató eredményt hozott, a rendszerben ugyanakkor vannak hiányosságok és pontatlanságok, amik a rendszeres auditálás hatására korrigálhatók.

Az egyes alprogramok kezelése a 2010-es évben eltérő informatikai támogatással zajlott. A 2011. évtől minden alprogram pályázatai az Energia Központ NKft. kezelésében lesznek, így valószínűsíthetően a ZBR Energiahatékonysági Alprogram operatív megvalósításáról szóló fejezetben bemutatott pályázatkezelő szoftver támogatásával valósul majd meg minden alprogram kezelése. Ez a program beépített ellenőrző kérdésekkel garantálja, hogy a hiányos, formai szempontból nem megfelelő pályázatok ne juthassanak tovább a tartalmi elbírálás szakaszába.

Amíg a pályázatkezelés a fent leírtak szerinti zárt rendszerben valósul meg, az auditálás során a pályázatok és döntések 5-10 %-ának tételes vizsgálata elegendő a megalapozott következtetések levonásához. Amennyiben a rendszer auditálása alapján megállapítható, hogy az nem felel meg ezeknek a követelményeknek, illetve a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseitől való eltérés állapítható meg a pályázati rendszer dokumentumaiban, ezt az arányt 15-20 %-ra szükséges emelni.

Kiemeljük a pénzügyi és elszámolási rendszer auditálásának fontosságát, különösen az elkövetkező évben, figyelemmel arra, hogy ez a jelen – 2010-es évre vonatkozó – audit során csak részlegesen valósulhatott meg.

Az auditálási rendszerben mindenképpen javasoljuk a kérdéslisák alkalmazását. A kérdéslisák segítséget nyújtanak a különböző alprogramok egységes elvek alapján történő auditálásához, valamint biztosítják a kritikus pontok ellenőrzését minden vizsgálat esetében.

Javaslatként a jelentéshez mellékeljük az általunk használt auditálási kérdéslisák mintáit.

Budapest, 2011. április 23.

üzletág igazgató

projektvezető

5. Mellékletek

1. melléklet: Kérdéslista – ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 1. ütem
2. melléklet: Kérdéslista – ZBR Klímabarát Otthon Panel Alprogram 2. ütem
3. melléklet: Kérdéslista – ZBR Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram
4. melléklet: Kérdéslista – ZBR Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram
5. melléklet: Kérdéslista – ZBR Energiatakarékos Izzócsere Alprogram
6. melléklet: Kimutatás a kvótabevételek felhasználásáról

Zöld Beruházási Rendszer Klímaparát Otthon Panel Alprogram (1. ütem)

Ellenőrzés helye:

Dátum:

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Pénzügyi-, jogszabályi megfelelési- és rendszeraudit kérdések				
Pályázattal kapcsolatos iratkezelés				
1.	Regisztrálás megtörtént?			
2.	Azonosító jelet kapott?			
3.	Dátumbélyegző van rajta?			
4.	A benyújtás formailag megfelelt? Ha nem, 30 napon belül értesítették erről a pályázót?			
Pályázat formai vizsgálata				
5.	30 munkanap alatt befejeződött? (a benyújtástól számítva)			
6.	Benyújtott dokumentumok köre teljes?			
7.	Kizáró feltételek vizsgálata megtörtént?			
8.	Jogosultság vizsgálata megtörtént?			
9.	Szakértői Bizottság jegyzőkönyve megvan? (a pályázatok rangsorolásáról)			
10.	Szakértői Bizottság javaslata megvan?			
Pályázat tartalmi elbírálása, döntés				
11.	A pályázatot a tárcaközi Bizottság véleményezte?			
12.	A tárcaközi Bizottság üléséről az emlékeztetők megvannak? Ezek tartalmazzák a tett észrevételeket?			
13.	Született döntés határidőben? (pályázat befogadásától számított 90 napon belül)			
Értesítések, tájékoztatások				
14.	Pályázók írásbeli értesítése a döntésről megtörtént 15 munkanapon belül?			
15.	A nyertes pályázók nevét a támogatási összeggel a Miniszter közzétette?			
16.	Ha a határidőket meghosszabbították, a közlemény a honlapon megjelent?			

1. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Támogatási szerződés				
17.	Az ÉMI Kht. Megkötötte a szerződést a nyertes pályázókkal?			
18.	A szerződést határidőben kötötték? (nemzeti értékhatárig 9 hónap, felette 18 hónapon belül a Miniszter döntésétől számítva?)			
19.	A beruházás megkezdéséről a kezdés előtt legalább 10 nappal a pályázatkezelőt írásban értesítették?			
20.	A beruházás befejezéséről Beszámoló benyújtva? – (az állami támogatás kifizetésének igazolásával –, amely a Támogatási szerződés mellékletét képezi megküldött adatlap)			
21.	Tételes elszámolás megtörtént?			
22.	A szükséges közbeszerzési eljárásokat lefolytatták?			
23.	A műszaki tartalom megváltozásakor megkérték a Miniszter írásos engedélyét?			
Pénzügy				
24.	Utólag egyösszegben kifizetve?			
25.	A pályázó által vállalt saját forrás, és önkormányzati támogatás kifizetésének igazolása megtörtént az állami forrás átutalása előtt?			
26.	Teljesítési igazolások megvannak?			
27.	A számlák ellenőrzése megtörtént?			
Ellenőrzések				
28.	Előzetes ellenőrzés megvalósult?			
29.	Közbenső ellenőrzés megvalósult?			
30.	Utólagos ellenőrzés megvalósult?			

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Szén-dioxid kibocsátás csökkentési audit kérdések				
A pályázó				
31.	A pályázat kiírási feltételeinek való megfelelés – nem magánszemély			
32.	A pályázat kiírási feltételeinek való megfelelés – épület, lehatárolás			
33.	Az épület alkalmassága – adatlap, állag, stb.			
34.	Projekt felelősök kompetenciája – tervező, felelős műszaki vezető, stb.			
35.	Épületenergetikai szakértő kompetenciája			
A pályázati koncepcióterv				
36.	A koncepcióterv tartalma és részletessége			
37.	A tervezett munkálatokhoz szükséges engedélyek/műszaki dokumentumok megléte			
38.	A tervezettekre vonatkozó jogszabályi háttér ismerete és betartása			
39.	Eredeti és tervezett adatok – Nyílászáró csere/felújítás			
40.	Eredeti és tervezett adatok – Homlokzat szigetelés			
41.	Eredeti és tervezett adatok – Födém (felső és/vagy alsó) szigetelés/felújítás			
42.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás – fűtéskorszerűsítés			
43.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás – szellőzőrendszer			
44.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás – felvonó			
45.	Eredeti és tervezett adatok – Megújuló források			
46.	Eredeti és tervezett adatok – Nyári hővédelem			
47.	Eredeti és tervezett adatok – Passzív hőhasznosítás			
48.	Eredeti és tervezett adatok – Elektromos hálózat			
49.	Projekt költségek – támogatás			

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Kivitelezés				
50.	A munkálatokra vonatkozó jogszabályi háttér ismerete és betartása			
51.	A műszaki átadás-átvételi dokumentáció teljessége és tartalma			
Monitoring				
52.	Energiafogyasztási adatok fajtánkénti havi gyűjtése			
53.	A fogyasztási adatok időszakos összesítése és elemzése			
54.	A feldolgozott adatok jelentése az esetleges eltérések indoklásával			
55.	Az épület használóinak észrevételei			
A pályázat lezárása				
56.	A monitoring időszak lezárása után zárójelentés			
57.	A teljesülés végső kiértékelése, esetleges eltérések indoklásával			
Pályázatkezelés (műszaki megközelítés)				
58.	A ZBR működtetésére vonatkozó teljes jogszabályi háttér ismerete			
59.	A működési kézikönyv és a jogi elvárások összhangja			
60.	A pályázatra vonatkozó feltételek ellenőrzése – minden pályázatnál – saját hatáskörben			
61.	A koncepciótervre vonatkozó feltételek ellenőrzése – minden pályázatnál – szakértő bevonásával			
62.	A kivitelezés ellenőrzése – mintavételes alapon – szakértő bevonásával			
63.	A monitoring ellenőrzése – mintavételes alapon – saját hatáskörben (eltérés esetén szakértő bevonása)			
64.	A pályázat lezárásának ellenőrzése – mintavételes alapon – saját hatáskörben (eltérés esetén szakértő bevonása)			
65.	A helyszíni ellenőrzésben érintett projektek kiválasztási módjainak és mértékének megadása			
66.	Az egyedi pályázatok adatainak, jelentéseinek rendszeres összegzése			

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Helyszíni ellenőrzés (műszaki megközelítés)				
67.	Előzetes vizsgálat esetén – épület megfelelősége és a koncepcióterv indokoltsága (becsült)			
68.	Előzetes vizsgálat esetén – eredeti és tervezett adatok releváns részeiből szűrőpróba (becsült)			
69.	Kivitelezés során/végén – jogszabályi háttér betartására és műszaki átadás-átvételi dokumentáció meglétére szűrőpróba (ISO 9001 analógián)			
70.	Monitoring időszakban – pályázati monitoring szűrőpróba szerinti kontrollja			
71.	Monitoring időszakban – eltérések tételes vizsgálata			
72.	Monitoring időszakban – használók szűrőpróba szerinti megkérdezése			
73.	Befejezőkor – Teljesülés végső kiértékelése helyességének megítélése			
Műszaki szakértés – szén-dioxid kibocsátás, energia hatékonyság				
74.	KESZ panel és MRG II. összhangjának vizsgálata példák segítségével			
75.	Korábbi energiafogyasztási adatok megléte és megbízhatósága			
76.	A korábbi kibocsátás becslési bizonytalanságának csökkenthetősége			
77.	A szakértői számítások szűrőpróba szerinti ellenőrzése			
78.	Szerepelnek-e veszteségi pontok a koncepciótervben és kezeltek-e?			
79.	A kivitelezés során történtek-e műszaki módosítások?			
80.	Az új időszak energiafogyasztási adatainak megbízhatósága			
81.	Az új kibocsátási adatok bizonytalanságának csökkenthetősége			
82.	Egyéb kockázati faktorok lehetőségének vizsgálata			
83.	A bizonytalansági tényezők összegzése a teljes felmérés alapján			
84.	A megbízhatósági szint(ek) elbírálása			
85.	Ktsg hatékonyság = össz beruházási ktsg Ft / össz CO ₂ t csökkenés			
86.	Energiahatékonyság = (össz GJ csökkenés / év) / korábbi éves GJ			

**Zöld Beruházási Rendszer
Klímaparát Otthon Panel Alprogram (2. ütem)**

Ellenőrzés helye:

Dátum:

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Pénzügyi-, jogszabályi megfelelési- és rendszeraudit kérdések				
Általános kérdések				
1.	Havi jelentések elkészültek-e? (10/2009. KvVM utasítás 3. § (1) a))			
2.	Közzététel megtörtént-e? (pályázati felhívás, adatlapok, útmutató)			
3.	Pályázatokról, szerződésekről vezetett nyilvántartás?			
Pályázattal kapcsolatos iratkezelés				
4.	Regisztrálás megtörtént?			
5.	Azonosító jelet kapott?			
6.	Dátumbélyegző van rajta?			
7.	Adatnyilvántartási rendszerbe exportálása megtörtént?			
Pályázat formai vizsgálata				
8.	15 munkanap alatt befejeződött? (a regisztrációtól számítva)			
9.	Benyújtott dokumentumok köre teljes?			
10.	Kizáró feltételek vizsgálata megtörtént?			
11.	Jogosultság vizsgálata megtörtént?			
12.	Szakértői Bizottság jegyzőkönyve megvan? (a pályázatok rangsorolásáról)			
13.	Szakértői Bizottság javaslata megvan?			
Pályázat tartalmi elbírálása, döntés				
14.	A pályázatokat a környezet- és klímapolitikai szakállamtitkár által felkért szakértői Bizottság véleményezte?			
15.	A környezet- és klímapolitikai szakállamtitkár 3 munkanapon belül döntésre a Miniszter részére előterjesztette?			
16.	A rangsorolás megtörtént?			
17.	Született döntés határidőben? (pályázat befogadásától számított 90 napon belül)			

2. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Értesítések, tájékoztatások				
18.	Pályázók értesítése (honlapon elhelyezett tájékoztató útján) a pályázat beérkezéséről megtörtént 7 munkanapon belül?			
19.	Pályázó értesítésre került (írásban) a pályázat befogadásáról?			
20.	Pályázók írásbeli értesítése a döntésről megtörtént 15 munkanapon belül?			
21.	A nyertes pályázók nevét a támogatási összeggel a Miniszter közzétette?			
22.	Ha a határidőket meghosszabbították, a közlemény a honlapon megjelent?			
Támogatási szerződés				
23.	A beruházás megkezdéséről a kezdés előtt legalább 10 nappal ÉMI Kht-t írásban értesítették?			
24.	A beruházás befejezéséről Beszámoló benyújtva? – (az állami támogatás kifizetésének igazolásával –, amely a Támogatási szerződés mellékletét képezi megküldött adatlap)			
25.	Tételes elszámolás			
26.	Beruházás befejezése időpontjának igazolása?			
27.	A szükséges közbeszerzési eljárásokat lefolytatták?			
28.	A műszaki tartalom megváltozásakor megkérték a Miniszter írásos engedélyét?			
Pénzügy				
29.	Utólag egyösszegben kifizetve?			
30.	10 M Ft felett helyszíni ellenőrzést követően?			
31.	Az elszámolást követő 3 hónapon belül megtörtént az ellenőrzés?			
32.	Az elszámolás befogadását követő 60 napon belül megtörtént a kifizetés?			
33.	A számlán a szükséges igazolások (projekt szám, 'elszámolásra benyújtva' stb) feltüntetésre került?			
34.	Teljesítési igazolások megvannak?			
35.	A számlák ellenőrzése megtörtént?			

2. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Ellenőrzések				
36.	Előzetes ellenőrzés megvalósult?			
37.	Közbenső ellenőrzés megvalósult?			
38.	Utólagos ellenőrzés megvalósult?			
Szén-dioxid kibocsátás csökkentési audit kérdések				
A pályázó				
39.	A pályázat kiírási feltételeinek való megfelelés – nem magánszemély			
40.	A pályázat kiírási feltételeinek való megfelelés – épület, lehatárolás			
41.	Az épület alkalmassága – adatlap, állag, stb.			
42.	Projekt felelősök kompetenciája – tervező, felelős műszaki vezető, stb.			
43.	Épületenergetikai szakértő kompetenciája			
A pályázati koncepcióterv				
44.	A koncepcióterv tartalma és részletessége			
45.	A tervezett munkálatokhoz szükséges engedélyek/műszaki dokumentumok megléte			
46.	A tervezettekre vonatkozó jogszabályi háttér ismerete és betartása			
47.	Eredeti és tervezett adatok – Nyílászáró csere/felújítás			
48.	Eredeti és tervezett adatok – Homlokzat szigetelés			
49.	Eredeti és tervezett adatok – Födém (felső és/vagy alsó) szigetelés/felújítás			
50.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás – fűtőkorszerűsítés			
51.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás – szellőzőrendszer			
52.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás – felvonó			
53.	Eredeti és tervezett adatok – Megújuló források			
54.	Eredeti és tervezett adatok – Nyári hővédelem			
55.	Eredeti és tervezett adatok – Passzív hőhasznosítás			
56.	Eredeti és tervezett adatok – Elektromos hálózat			
57.	Projekt költségek – támogatás			

2. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Kivitelezés				
58.	A munkálatokra vonatkozó jogszabályi háttér ismerete és betartása			
59.	A műszaki átadás-átvételi dokumentáció teljessége és tartalma			
Monitoring				
60.	Energiafogyasztási adatok fajtánkénti havi gyűjtése			
61.	A fogyasztási adatok időszakos összesítése és elemzése			
62.	A feldolgozott adatok jelentése az esetleges eltérések indoklásával			
63.	Az épület használóinak észrevételei			
A pályázat lezárása				
64.	A monitoring időszak lezárása után zárójelentés			
65.	A teljesülés végső kiértékelése, esetleges eltérések indoklásával			
Pályázatkezelés (műszaki megközelítés)				
66.	A ZBR működtetésére vonatkozó teljes jogszabályi háttér ismerete			
67.	A működési kézikönyv és a jogi elvárások összhangja			
68.	A pályázóra vonatkozó feltételek ellenőrzése – minden pályázatnál – saját hatáskörben			
69.	A koncepciótervre vonatkozó feltételek ellenőrzése – minden pályázatnál – szakértő bevonásával			
70.	A kivitelezés ellenőrzése – mintavételes alapon – szakértő bevonásával			
71.	A monitoring ellenőrzése – mintavételes alapon – saját hatáskörben (eltérés esetén szakértő bevonása)			
72.	A pályázat lezárásának ellenőrzése – mintavételes alapon – saját hatáskörben (eltérés esetén szakértő bevonása)			
73.	A helyszíni ellenőrzésben érintett projektek kiválasztási módjainak és mértékének megadása			
74.	Az egyedi pályázatok adatainak, jelentéseinek rendszeres összegzése			

2. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Helyszíni ellenőrzés (műszaki megközelítés)				
75.	Előzetes vizsgálat esetén – épület megfelelősége és a koncepcióterv indokoltsága (becsült)			
76.	Előzetes vizsgálat esetén – eredeti és tervezett adatok releváns részeiből szűrőpróba (becsült)			
77.	Kivitelezés során/végén – jogszabályi háttér betartására és műszaki átadás-átvételi dokumentáció meglétére szűrőpróba (ISO 9001 analógián)			
78.	Monitoring időszakban – pályázati monitoring szűrőpróba szerinti kontrollja			
79.	Monitoring időszakban – eltérések tételes vizsgálata			
80.	Monitoring időszakban – használók szűrőpróba szerinti megkérdezése			
81.	Befejezéskor – Teljesülés végső kiértékelése helyességének megítélése			
Műszaki szakértés – szén-dioxid kibocsátás, energia hatékonyság				
82.	KESZ panel és MRG II. összhangjának vizsgálata példák segítségével			
83.	Korábbi energiafogyasztási adatok megléte és megbízhatósága			
84.	A korábbi kibocsátás becslési bizonytalanságának csökkenthetősége			
85.	A szakértői számítások szűrőpróba szerinti ellenőrzése			
86.	Szerepelnek-e veszteségi pontok a koncepciótervben és kezeltek-e?			
87.	A kivitelezés során történtek-e műszaki módosítások?			
88.	Az új időszak energiafogyasztási adatainak megbízhatósága			
89.	Az új kibocsátási adatok bizonytalanságának csökkenthetősége			
90.	Egyéb kockázati faktorok lehetőségének vizsgálata			
91.	A bizonytalansági tényezők összegzése a teljes felmérés alapján			
92.	A megbízhatósági szint(ek) elbírálása			
93.	Ktsg hatékonyság = össz beruházási ktsg Ft / össz CO ₂ t csökkenés			

2. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
94.	Energihatékonyság = (össz GJ csökkenés / év) / korábbi éves GJ			
95.	KlímaBónusz jogosultság vizsgálata			

Zöld Beruházási Rendszer Klímabarát Otthon Energiahatékonysági Alprogram

Ellenőrzés helye:

Dátum:

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Pénzügyi-, jogszabályi megfelelési- és rendszeraudit kérdések				
Általános kérdések				
1.	Havi jelentések elkészültek-e? (10/2009. KvVM utasítás 3. § (1) a))			
2.	Közzététel megtörtént-e? (pályázati felhívás, adatlapok, útmutató)			
3.	Pályázatokról, szerződésekről vezetett nyilvántartás?			
Pályázattal kapcsolatos iratkezelés				
4.	Regisztrálás megtörtént?			
5.	Azonosító jelet kapott?			
6.	Dátumbélyegző van rajta?			
7.	Adatnyilvántartási rendszerbe exportálása megtörtént?			
Pályázat formai vizsgálata				
8.	15 munkanap alatt befejeződött? (a regisztrációtól számítva)			
9.	Benyújtott dokumentumok köre teljes?			
10.	Pályázati adatlap			
11.	A beruházás előtti állapotot bemutató energiatanúsítvány			
12.	KESZ számítás (CD-n)			
13.	Elérendő állapotra vonatkozó KESZ			
14.	A beruházással érintett ingatlan 3 hónapnál nem régebbi hiteles tulajdoni lap másolata			
15.	A pályázó nevére és a beruházás címére szóló, cégszerűen aláírt árajánlat			
16.	Fényképek a beruházás előtti állapotról			
17.	A beruházáshoz szükséges hatósági engedélyek			

3. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
18.	Az energetikai számítást végző mérnökkamarai névjegyzékben vagy építész kamarai névjegyzékben szereplő szakember nyilatkozta aláírással, és azonosító számmal ellátva, mely a számítás hitelességét igazolja			
19.	Társasház esetében lakóközgyűlési jegyzőkönyv (lakók hozzájárulása)			
20.	Új építésű ingatlan esetén jogerős építési engedély, valamint az ingatlan jóváhagyott, engedélyezett építési terve			
21.	Társasház és lakószövetkezet esetén biztosítékként a bankszámlaszámokhoz felhatalmazó levél			
22.	Közös képviselő nyilatkozata a vállalkozási tulajdonban lévő lakások számáról, valamint a vállalkozások által kitöltött de minimis nyilatkozatok			
23.	Kizáró feltételek vizsgálata megtörtént?			
24.	Szakértői Bizottság jegyzőkönyve megvan? (a pályázatok rangsorolásáról)			
25.	Szakértői Bizottság javaslata megvan?			
Pályázat tartalmi elbírálása, döntés				
26.	Határidőben megtörtént a tartalmi ellenőrzés? (a 15 napos formai ellenőrzésre meghatározott határidőt követő 20 munkanap, ez komplex pályázat esetén 30 nappal meghosszabbítható)			
27.	Hiánypótlás történt?			
28.	Született döntés határidőben? (pályázat befogadásától számított 90 napon belül)			
Értesítések, tájékoztatások				
29.	Pályázók értesítése (honlapon elhelyezett tájékoztató útján) a pályázat beérkezéséről megtörtént 7 munkanapon belül?			
30.	Pályázók értesítése (írásban) a pályázat befogadásáról?			
31.	Pályázók írásbeli értesítése a döntésről megtörtént 15 munkanapon belül?			
Támogatási szerződés				
32.	A Támogatási Szerződéshez szükséges dokumentumok listája beküldésre került?			
33.	Döntéstől számított 15 munkanapon belül megküldésre került a pályázónak?			

3. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Pénzügy				
34.	Megvalósult állapot igazolása megtörtént?			
35.	Teljesítés igazolás			
36.	Tételes elszámolás			
37.	Beruházás befejezése időpontjának igazolása			
38.	Műszaki vezető vagy épületenergetikai szakértő nyilatkozata arról, hogy a megvalósult állapot azonos a tervezettel, vagy azzal energetikailag egyenértékű (új építésű ház esetében energetikai tanúsítvány)			
39.	korrigált energetikai és CO2 számítások, amennyiben a megvalósult állapot eltér a tervezettől			
40.	Igazoló dokumentumok és kimutatások (2 példány másolat)			
41.	teljesített kifizetéseket igazoló, a számviteli és ÁFA törvénynek megfelelő, valamint az árajánlattal azonos tartalmú, a Pályázó nevére és címére vagy a Pályázó nevére és a beruházás címére szóló költség számla másolatok			
42.	az adott számlák pénzügyi teljesítését igazoló bizonylatok, átutalás esetén bankszámla-kivonat vagy banki igazolás			
43.	9. számú melléklet (kivitelezői műszaki megfelelőségi nyilatkozat, mely nem azonos a pályázat benyújtásakor csatolt árajánlat készítői műszaki megfelelőségi nyilatkozattal). Csak az EK Nonprofit Kft. által kiküldött formanyomtatvány fogadható el			
44.	A Támogatási Szerződéssel egyidejűleg megküldésre került dokumentumok megfelelően kitöltve és (nem fekete színű tollal) aláírva (minden esetben: Rendelkező levél, Pénzügyi beszámoló; Lakóközösségek esetében: Költségösszesítő, Számlaösszesítő és Teljesítési Jegyzőkönyv)			
45.	a megvalósult beruházást mutató (lehetőség szerint színes) fényképek külső és belső nézőpontból			
46.	A számlán a szükséges igazolások (projekt szám, 'elszámolásra benyújtva' stb) feltüntetésre került?			
47.	A számlák ellenőrzése megtörtént?			
48.	Elszámolás ellenőrzése megtörtént (az elszámolás kézhezvételét követő 3 hónapon belül)?			

3. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Ellenőrzések				
49.	Előzetes ellenőrzés megvalósult?			
50.	Közbenső ellenőrzés megvalósult?			
51.	Utólagos ellenőrzés megvalósult?			
Szén-dioxid kibocsátás csökkentési audit kérdések				
A pályázó				
52.	A pályázat kiírási feltételeinek való megfelelés - személyek			
53.	A pályázat kiírási feltételeinek való megfelelés – épület, projekt			
54.	Épületenergetikai szakértő kompetenciája			
55.	Projekt felelősök kompetenciája – tervadatok, stb.			
A pályázati koncepcióterv				
56.	A korábbi állapot energiatanúsítványának tartalma			
57.	A KESZ táblák megfelelése, a projekterv indokoltsága			
58.	A tervezett munkálatokhoz szükséges engedélyek/műszaki dok.-k megléte			
59.	A tervezettekre vonatkozó jogszabályi háttér ismerete és betartása			
60.	Eredeti és tervezett adatok – Nyílászáró csere/felújítás			
61.	Eredeti és tervezett adatok – Homlokzat szigetelés			
62.	Eredeti és tervezett adatok – Födém (felső és/v. alsó) szigetelés/felújítás			
63.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás - fűtőkorszerúsítás			
64.	Eredeti és tervezett adatok – Épületgépészeti felújítás - szellőzőrendszer			
65.	Eredeti és tervezett adatok – Megújuló források			
66.	Eredeti és tervezett adatok – Nyári hővédelem			
67.	Eredeti és tervezett adatok – Passzív hőhasznosítás			
68.	Új építés esetén a tervek alapján és az energetikai szakértő anyaga			
69.	Projekt ktsg (bruttó) – támogatás (%)			

3. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Kivitelezés				
70.	A munkálatokra vonatkozó jogszabályi háttér ismerete és betartása			
71.	A műszaki átadás-átvételi dokumentáció teljessége és tartalma			
Monitoring				
72.	Energiafogyasztási adatok fajtánkénti havi gyűjtése			
73.	A fogyasztási adatok éves összesítése és elemzése			
74.	A feldolgozott adatok jelentése az esetleges eltérések indoklásával			
75.	Az épület használóinak észrevételei			
A pályázat lezárása				
76.	A monitoring időszak lezárása után zárójelentés			
77.	A teljesülés végső kiértékelése, esetleges eltérések indoklásával			
Pályázatkezelés (műszaki megközelítés)				
78.	A ZBR működtetésére vonatkozó teljes jogszabályi háttér ismerete			
79.	A működési kézikönyv és a jogi elvárások összhangja			
80.	A pályázó ellenőrzése - minden pályázatnál – saját hatáskörben			
81.	A pályázat ellenőrzése - minden pályázatnál – saját vagy szakértővel			
82.	A kivitelezés ellenőrzése - mintavételes alapon – saját vagy külső segítséggel			
83.	A monitoring ellenőrzése - mintavételes alapon – saját hatáskörben			
84.	A pályázatkezelés ellenőrzése - mintavételes alapon – saját hatáskörben			
85.	A helyszíni ellenőrzések kiválasztási módjainak és mértékének megadása			
86.	Az egyedi pályázatok adatainak, jelentéseinek rendszeres összegzése			

3. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Helyszíni ellenőrzés (műszaki megközelítés)				
87.	Előzetes vizsgálat esetén – energiatanúsítvány helytállósága (becsült)			
88.	Előzetes vizsgálat esetén – eredeti és tervezett adatok releváns részeiből szűrőpróba (becsült)			
89.	Kivitelezés során/végén – jogszabályi háttér betartására és műszaki átadás-átvételi dokumentáció meglétére szűrőpróba (ISO 9001 analógián)			
90.	Monitoring időszakban – fogyasztási adatok havi gyűjtésének szűrőpróba szerinti kontrollja			
91.	Monitoring időszakban – eltérések tételes vizsgálata			
92.	Monitoring időszakban – használók szűrőpróba szerinti megkérdezése			
93.	Befejezéskor – Teljesülés végső kiértékelése helyességének megítélése			
Műszaki szakértés – szén-dioxid kibocsátás, energia hatékonyság				
94.	Az energiatanúsítvány vizsgálata (eredeti állapot)			
95.	Korábbi energiafogyasztási adatok és a tanúsítvány összehangja			
96.	A korábbi kibocsátás becslési bizonytalanságának csökkenthetősége			
97.	A szakértői számítások szűrőpróba szerinti ellenőrzése			
98.	Szerepelnek-e veszteségi pontok a tervekben és kezelték-e?			
99.	A kivitelezés során történtek-e műszaki módosítások?			
100.	Az új energiatanúsítvány tartalma, ill. a nyilatkozatok			
101.	Az új időszak energiafogyasztási adatainak megbízhatósága			
102.	Az új kibocsátási adatok bizonytalanságának csökkenthetősége			
103.	Egyéb kockázati faktorok lehetőségének vizsgálata			
104.	A bizonytalansági tényezők összegzése a teljes felmérés alapján			
105.	A megbízhatósági szint(ek) elbírálása			
106.	Ktsg hatékonyság = össz beruházási ktsg Ft / össz CO ₂ t csökkenés			

3. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
107.	Éves CO ₂ kibocsátási egység csökkentésre fordított támogatás (össz CO ₂ t csökk.)			
108.	Éves energiacsökkentésre fordított támogatás (össz éves megtakarítás GJ)			
109.	KlímaBónusz jogosultság vizsgálata			

Zöld Beruházási Rendszer Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram

Ellenőrzés helye:

Dátum:

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Pénzügyi-, jogszabályi megfelelési- és rendszeraudit kérdések				
Általános kérdések				
1.	Havi jelentések elkészültek-e? (10/2009. KvVM utasítás 3. § (1) a))			
2.	Közzététel megtörtént-e? (pályázati felhívás, adatlapok, útmutató)			
3.	Pályázatokról, szerződésekről vezetett nyilvántartás?			
Pályázat formai vizsgálata				
4.	Benyújtott dokumentumok köre teljes?			
5.	Pályázati adatlap (Általános adatlap, Háztartások listája táblázat, Ámr szerinti pályázó nyilatkozata, A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény szerinti nyilatkozat, valamint közzétételi kérelem, az Ámr. szerinti adatlap a támogatási döntésről)			
6.	90 napnál nem régebbi bírósági kivonat a társadalmi szervezet nyilvántartási adatairól			
7.	Cégszerűen aláírt létesítő okirat			
8.	Cégszerűen aláírt előzetes kereskedői nyilatkozat(ok)			
9.	Kizáró feltételek vizsgálata megtörtént?			
10.	Szakértői Bizottság jegyzőkönyve megvan? (a pályázatok rangsorolásáról)			
11.	Szakértői Bizottság javaslata megvan?			
Pályázat tartalmi elbírálása, döntés				
12.	Született döntés határidőben? (a szakértői bizottsági ülést követő 5 munkanapon belül)			
Értesítések, tájékoztatások				
13.	Pályázók értesítése (honlapon folyamatosan frissített nyertes lista útján, 15 napon belül) a döntésről megtörtént?			
Támogatási szerződés				
14.	Pályázó értesítésre került a szerződéskötés feltételeiről?			

4. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Támogatás folyósítása				
15.	Beszámoló			
16.	A támogatott nevére kiállított számla és a kifizetését igazoló bizonylat (hiteles másolat)			
17.	Tranzakciós összesítő lap (minden nyilatkozatot aláírva tartalmazza)			
18.	A Kereskedői nyilatkozat arról, hogy a visszavett régi háztartási gépet térítésmentesen átadta a gyártó által megjelölt hasznosítást koordináló szervezet részére			
19.	A támogatott cégszerűen aláírt nyilatkozata arról, hogy a működőképes régi háztartási gép visszagyűjtéséről és elszállításáról gondoskodott			
20.	A régi és az új háztartási gépekről fotó háztartásonként			
21.	A támogatási szerződés aláírásától számított 30 napon belül folyósításra került a támogatás?			
22.	A számlán a szükséges igazolások (projekt szám, 'elszámolásra benyújtva' stb) feltüntetésre került?			
23.	A számlák ellenőrzése megtörtént?			
24.	Elszámolás ellenőrzése megtörtént (az elszámolás kézhezvételét követő 3 hónapon belül)?			
Ellenőrzések				
25.	Utólagos ellenőrzés megvalósult?			

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány potolható?
Szén-dioxid kibocsátás csökkentési audit kérdések				
Pályázatkezelés (műszaki megközelítés)				
26.	A pályázatok nyomonkövetése			
27.	Nyilvántartások áttekintése (adás-vétel, gépek adatai, fotó)			
28.	Szűrőpróba szerű pályázat ellenőrzés: a vásárolt berendezés adatai (műszaki, teljesítmény)			
29.	Pályázat és a megvalósulás adatainak összevetése			
30.	Vásárolt berendezés megfelelőség igazolása			
31.	Leadott régi berendezések mennyisége és dokumentálása. Kereskedői nyilatkozat, Átadás-átvételi jegyzőkönyv			
32.	A CO ₂ megtakarítást összefoglaló táblázat adatainak szűrőpróba szerű ellenőrzése			
33.	Mérhető-e a bemutatott projekteknél a kibocsátás csökkentés megvalósítás igazolása			
Monitoring				
34.	Pályázatkezelő szervezet monitoring rendszere – a források előírás szerinti felhasználására			
35.	Pályázatkezelő szervezet monitoring rendszere – a támogatott tevékenységek megvalósítása			
36.	Pályázatkezelő szervezet monitoring rendszere – az elért energia megtakarítás igazolása – CO ₂ csökkentése			
37.	Éves jelentés az elvégzett monitoringról			
Műszaki szakértés – szén-dioxid kibocsátás, energia hatékonyság				
38.	Az üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentés várható és vállalt mértéke és annak igazolási módja			
39.	Jelentés az elért kibocsátáscsökkentés számszerűsítéséről			
40.	CO ₂ megtakarítás számítása (formula bemutatása), az elért kibocsátás-csökkentés kiszámítása			
41.	Módszer kidolgozója, jóváhagyója			

4. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
42.	CO ₂ számítás módszertanának bizonytalansága			
43.	A kgCO ₂ / MW h érték egységes használata			
44.	A kibocsátás csökkentési (energia-megtakarítási) eredmény számszerűsítése (kgCO ₂ /MWh), (GJ)			
45.	Konzekvensen ezt alkalmazzák-e (szűrőbaszerű példák)			
46.	Számítás ellenőrzése			
47.	A felhasználás ellenőrzése: az elért környezetvédelmi cél és a tervezett CO ₂ kibocsátás csökkentés teljesülésének ellenőrzésére			
48.	Nyomonkövetési és jelentési rendszerek által hordozott bizonytalanságok			
49.	Helyszíni ellenőrzés tapasztalatai a végső kedvezményezetteknel			
50.	Ktsg hatékonyság = össz beruházási ktsg Ft / össz CO ₂ t csökkenés			
51.	Éves CO ₂ kibocsátási egység csökkentésre fordított támogatás (össz CO ₂ t csökk.)			
52.	Éves energiacsökkentésre fordított támogatás (össz éves megtakarítás GJ)			

Zöld Beruházási Rendszer Energiatakarékos Izzócsere Alprogram

Ellenőrzés helye:

Dátum:

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hány van?	Hány pótolható?
Pénzügyi-, jogszabályi megfelelési- és rendszeraudit kérdések				
Általános kérdések				
1.	Havi jelentések elkészültek-e? (10/2009. KvVM utasítás 3. § (1) a))			
2.	Közzététel megtörtént-e? (pályázati felhívás, adatlapok, útmutató)			
3.	Pályázatokról, szerződésekről vezetett nyilvántartás?			
Pályázat formai vizsgálata				
4.	Benyújtott dokumentumok köre teljes?			
5.	Pályázati adatlap (Általános adatlap, Háztartások listája táblázat, Ámr szerinti pályázó nyilatkozata, A közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény szerinti nyilatkozat, valamint közzétételi kérelem, az Ámr. szerinti adatlap a támogatási döntésről)			
6.	90 napnál nem régebbi bírósági kivonat a társadalmi szervezet nyilvántartási adatairól			
7.	Cégszerűen aláírt létesítő okirat			
8.	Kizáró feltételek vizsgálata megtörtént?			
9.	Szakértői Bizottság jegyzőkönyve megvan? (a pályázatok rangsorolásáról)			
10.	Szakértői Bizottság javaslata megvan?			
Pályázat tartalmi elbírálása, döntés				
11.	Született döntés határidőben? (a szakértői bizottsági ülést követő 5 munkanapon belül)			
Értesítések, tájékoztatások				
12.	Pályázók értesítése (honlapon folyamatosan frissített nyertes lista útján, 15 napon belül) a döntésről megtörtént?			
Támogatási szerződés				
13.	Pályázó értesítésre került a szerződéskötés feltételeiről?			

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Támogatás folyósítása				
14.	Beszámoló			
15.	A támogatott nevére kiállított számla és a kifizetését igazoló bizonylat (hiteles másolat)			
16.	Átadás-átvételi elismervény			
17.	A támogatott cégszerűen aláírt nyilatkozata arról, hogy a hagyományos izzók visszagyűjtéséről és elszállításáról gondoskodott			
18.	A támogatási szerződés aláírásától számított 30 napon belül folyósításra került a támogatás?			
19.	A számlán a szükséges igazolások (projekt szám, 'elszámolásra benyújtva' stb) feltüntetésre került?			
20.	A számlák ellenőrzése megtörtént?			
21.	Elszámolás ellenőrzése megtörtént (az elszámolás kézhezvételét követő 3 hónapon belül)?			
Ellenőrzések				
22.	Utólagos ellenőrzés megvalósult?			
Szén-dioxid kibocsátás csökkentési audit kérdések				
Pályázatkezelés (műszaki megközelítés)				
23.	A pályázatok nyomkövetése			
24.	Nyilvántartások áttekintése (adás-vétel, gépek adatai, fotó)			
25.	Szűrőpróba szerű pályázat ellenőrzés: a beépített izzók adatai (műszaki, teljesítmény)			
26.	Pályázat és a megvalósulás adatainak összevetése			
27.	Leadott régi izzók mennyisége és dokumentálása. Kereskedői nyilatkozat, Átadás-átvételi jegyzőkönyv			
28.	A CO ₂ megtakarítást összefoglaló táblázat adatainak szűrőpróba szerű ellenőrzése			
29.	Mérhető-e a bemutatott projekteknél a kibocsátás csökkentés megvalósítás igazolása			

5. melléklet: Kérdéslista

Ssz.	Kérdés	Megállapítás és objektív bizonyíték	Hiány van?	Hiány pótolható?
Monitoring				
30.	Pályázatkezelő szervezet monitoring rendszere – a források előírás szerinti felhasználására			
31.	Pályázatkezelő szervezet monitoring rendszere – a támogatott tevékenységek megvalósítása			
32.	Pályázatkezelő szervezet monitoring rendszere – az elért energia megtakarítás igazolása – CO ₂ csökkentése			
33.	Éves jelentés az elvégzett monitoringról			
Műszaki szakértés – szén-dioxid kibocsátás, energia hatékonyság				
34.	Az üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentés várható és vállalt mértéke és annak igazolási módja			
35.	Jelentés az elért kibocsátáscsökkentés számszerűsítéséről			
36.	CO ₂ megtakarítás számítása (formula bemutatása), az elért kibocsátás-csökkentés kiszámítása			
37.	Módszer kidolgozója, jóváhagyója			
38.	CO ₂ számítás módszertanának bizonytalansága			
39.	A kgCO ₂ / MW h érték egységes használata			
40.	A kibocsátás csökkentési (energia-megtakarítási) eredmény számszerűsítése (kgCO ₂ /MWh), (GJ)			
41.	Konzekvensen ezt alkalmazzák-e (szűrőroboszerű példák)			
42.	Számítás ellenőrzése			
43.	A felhasználás ellenőrzése: az elért környezetvédelmi cél és a tervezett CO ₂ kibocsátás csökkentés teljesülésének ellenőrzésére			
44.	Nyomonkövetési és jelentési rendszerek által hordozott bizonytalanságok			
45.	Helyszíni ellenőrzés tapasztalatai a végső kedvezményezetteknel			
46.	Ktsg hatékonyság = össz beruházási ktsg Ft / össz CO ₂ t csökkenés			
47.	Éves CO ₂ kibocsátási egység csökkentésre fordított támogatás (össz CO ₂ t csökk.)			
48.	Éves energiacsökkentésre fordított támogatás (össz éves megtakarítás GJ)			

Kimutatás
a "Zöld Beruházási Rendszer végrehajtásának feladatai"
megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzatról

Ssz.	Feladat	Spanyol-magyar AAUPA (Ft)	
		Tervezett	Kifizetés
	Rendelkezésre álló előirányzat-maradvány	21 199 668 000	0
	Kötelezettségvállalás	21 199 668 000	10 739 852 732
	Leköthető keret	0	0
1.	Előkészítő feladatok	188 500 777	188 500 777
	KvVM Igazgatás	35 400 777	35 400 777
	KvVM Fejlesztési Igazgatóság	67 100 000	67 100 000
	OKTVF	39 600 000	39 600 000
	Országos Meteorológiai Szolgálat	46 400 000	46 400 000
2.	Zöld Beruházási Rendszer Energiahatékonysági Alprogram Energia Központ Nonprofit Kft.	0	0
3.	Zöld Beruházási Rendszer Panel Alprogram 1. ütem pályázatainak támogatására	14 598 891 464	9 617 424 067
1	KBTF-26/5/2010.	521 163 395	521 163 395
2	KBTF-26/12/2010.	729 273 714	729 273 714
3	KBTF-26/18/2010.	117 173 468	117 173 468
4	KBTF-26/23/2010.	250 408 625	250 408 625
5	KBTF-26/27/2010.	194 698 023	194 698 023
6	KBTF-26/29/2010.	319 094 484	319 094 484
7	KBTF-26/30/2010.	251 654 754	251 654 754
8	KBTF-26/33/2010.	214 623 120	214 623 120
9	KBTF-26/35/2010.	387 257 782	387 257 782
10	KBTF-26/37/2010.	207 458 640	207 458 640
11	ÉMI/6620/2010	126 363 274	126 363 274
12	ÉMI/6906/2010	265 373 466	265 373 466
13	ÉMI/7343/2010	95 613 771	95 613 771
14	ÉMI/7942/2010/LID	654 711 634	654 711 634
15	ÉMI/8280/2010/LID	426 325 520	426 325 520
16	ÉMI/8739/2010/LID	513 017 096	513 017 096
17	ÉMI/9156/2010/LID	533 488 590	533 488 590
18	ÉMI/9575/2010/LID	156 339 604	156 339 604

6. melléklet: Kimutatás

3.	Zöld Beruházási Rendszer Panel Alprogram 1. ütem pályázatainak támogatására	<i>(folytatás az előző oldalról)</i>	
19	ÉMI/11801/2010/LID	670 041 306	670 041 306
20	ÉMI/13277/2010/LID	966 034 780	966 034 780
21	ÉMI/15187/2010	699 295 217	699 295 217
22	ÉMI/17375/2010	645 593 851	645 593 851
23	ÉMI/17822/2010	350 137 024	350 137 024
24	ÉMI/18369/2010	142 386 677	142 386 677
25	ÉMI/19008/2010/LID	179 896 252	179 896 252
26	még igényelhető keret	4 981 467 397	0
4.	Zöld Beruházási Rendszer Panel Alprogram 2. ütem Energia Központ Nonprofit Kft.	0	0
5.	Zöld Beruházási Rendszer Energiatakarékos Háztartási Gépcseré Alprogram	999 974 783	894 177 888
6.	Zöld Beruházási Rendszer Energiatakarékos Izzócsere Alprogram	0	0
7.	Tervezés alatti programok	4 570 000 000	0
8.	Kiotói Gázleltár erdészeti részének elkészítése, talajtani kutatás	39 750 000	39 750 000
	Erdészeti Tudományos Intézet	39 750 000	39 750 000
9.	További felhasználható Adminisztrációs költségek	991 051 753	0
	Működésre	991 051 753	0